

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stol. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 38.

V GORICI, ČETRTEK 18. SEPTEMBRA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

19. septembra, petek: K v a t r e. Januarij in tovariši, mučenci. — 20., sobota: K v a t r e. Evstahij in tovariši, mučenci. — 21., nedelja: 15. pobinškočna nedelja. Matej, apostol in evangelist. — 22., ponedeljek: Tomaž Vil.; Mavricij in tovariši. — 23., torek: Litus, papež; Tekla, mučenica. — 24., sreda: Marija Devica, rešiteljica ujetnikov; Gerard, škof, mučenec. — 25., četrtek: Kamil in tovariši; Kleofa; Firmin, škof.

V ponedeljek dne 22. septembra je mlaj; lepo.

Novice.

Kraljevičev rojstni dan.

V ponedeljek je kraljevič Humbert obhajal rojstni dan. Star je 26 let. Po vsej državi so razvesili prestolonasledniku v čast zastave in poslali čestitke.

Vladni načelnik

se bo najbrže udeležil važnih političnih posvetov pri Zvezi narodov v Ženevi. Tako poročajo italijanski listi po dopisnem uradu »United Press«. V krogih Zveze narodov se meni, da hoče vladni načelnik Mussolini odločilno poseči v pogajanja med Francijo in Italijo, da bi se rešila vsa vprašanja, ki so obe državi dozda ločila.

11. februar.

Pri prihodnjem ministrskem svetu dne 15. okt. bo predlagal načelnik vlade, da se 11. februar, dan, ko je bil podpisan dogovor med državo in sv. stolico, proglasi za državni praznik. Odpadel pa bo državni praznik dne 20. septembra, ko se je obhajal spomin na zavzetje Rima po italijanskih četah.

Od toče prizadetim.

12. t. m. so se na sedežu Deželnega gospodarskega sveta v Gorici sestali obč. načelniki vseh občin, ki jih je toča pobila. Sklenili so, naj vlada razzen z odpisom zemljiškega davka še z drugimi sredstvi pomaga prizadetim krajem.

Evharistični kongres

v Loretu, 10. v vrsti italijanskih evharističnih kongresov, je uspel prav dobro. Trajal je od 10. do 14. t. m. Glavna misel vsega zborovanja je bila: Evharistija v krščanskih družinah. Kot papežev zastopnik se je udeležil kongresa kardinal Capotosti.

Vojaki — radiotelegrafisti.

Vojaško okrožno poveljstvo nam sporoča, da se do 30. septembra sprejemajo prostovoljci za radiotelegrafsko službo v vojski. Kdor hoče vstopiti, mora imeti spričevalo, da je z ugodnim uspehom obiskoval večerne radiotelegrafske tečaje. Pojasnila se dobe pri vojaških poveljstvih.

Delu čast.

V sredo 11. t. m. se je pri pokrajinskem gospodarskem svetu zbral odbor, ki bo podeljeval nagrade za dolgo in zvesto službovanje pri trgovskih, kmečkih in tvorničkih podjetjih.

Časnikarjeva smrt.

12. t. m. je umrl v Mariboru v 76. letu življenja g. Makso Cotič, dolgoletni urednik bivše tržaške »Edinosti«. Rajnik je bil najstarejši slovenski časnikar. Po rodu je bil iz Vipave. Nekaj let je obiskoval realko v Gorici. Pri »Edinosti« je bil od l. 1890. Tu je tudi objavil številne prevode iz hrvaščine. Obenem je bil tudi dopisnik praške »Politike«. Pokoj njegovi duši!

Novo vino.

V Trstu se bo smelo prodajati novo vino od 20. oktobra dalje. V tržaški okolici je že precej vinogradnikov pričelo s trgatvijo.

Huda nesreča.

V nedeljo zvečer se je na železniškem cestnem prehodu med Sežano in Divačo pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. Zvečer proti deveti uri je hlapec gostilničarja v Povirju, 25 letni Ciril Črnilogar, doma iz Šebrelj, peljal na lahkem vozu učiteljico Orfejo Castaldeli čez tračnice proti domu, ravno ko je pri dirjal postojnski brzovlak. Lokomotiva je voz popolnoma strla, porinila konja kakih 200 m dalje, mladeniča in učiteljico je pa vrglo daleč v stran. Zastran hudih poškodb sta brž nato oba umrla.

Uspeh žitne bitke.

V petek se je sestal v palači Venezia v Rimu stalni žitni odbor k seji. Zborovanje je otvoril vladni načelnik, ki je poročal o uspehu žitne bitke za l. 1929.—30. Vreme je bilo ob setvi ugodno, proti žetvi pa zelo slabo. Zato je letošnja žetev manjša od lanske. Lani je dal pridelek žita 71 milijonov stotov, letos 58 milijonov. Vendar je treba vpoštevati, da je to še zmeraj več kot v predvojnih letih. Svoje poročilo je vladni načelnik zaključil s pozivom, da je treba vztrajati pri začemtem naporu in ga še povečati.

Zanimiv razpis.

Ameriški bogataš Vergil Neal je razpisal nagrado 50.000 lir za tistega, ki spiše razpravo, v kakšnem razmerju so nazoni latinskega pesnika Vergila z nazoni nove Italije Benita Mussolinija. Tekme se udeležijo lahko le Italijani. Nalogo je treba končati do 21. decembra letos.

Pod orožje.

Zadnji uradni vojaški list razglša, da so pozvani v službovanje vsi vojaški novinci razun onih, ki so pridržani konjenici in topništvu na konjih. 1. oktobra morajo k vojakom oni, ki bodo služili pri vojski na kopnem, 1. novembra pa novinci dodeljeni zrako-

plovstvu. Pod orožje so poklicani: 1. novinci, ki so dovršili predvojaške tečaje in so bili rojeni meseca oktobra, novembra ali decembra 1909. in v januarju 1910. ter vsi rojeni v prejšnjih letih; 2. novinci, če so izvršili ali ne predvojaške tečaje, ako bi bili morali odriniti k vojakom 23. aprila t. l., a so bili iz enega ali drugega razloga oproščeni.

Konec dolge stavke.

Poročali smo večkrat o veliki stavki, ki je pred prilično poldrugim mesecem izbruhnila v okrožju mesta Lille na Francoskem in zajela okrog 200 tisoč kovinarjev in predilniških delavcev. Po dolgih pogajanjih so se delodajalci vdali, da bodo samo oni plačevali prispevke za delavsko zavarovanje. Tako se je dosegel sporazum in zadnji ponedeljek so šli tudi zadnji stavkarji na delo.

Stromboli bruha.

Severno od Sicilije v skupini Liparskih otokov so ognjeniški otoki. Med temi je najbolj znan Stromboli, ki bruha blato. Večino let miruje. V četrtek se je pa ognjena gora spet vzdramila, začela bruhati in zahtevala pet žrtev. Tudi nekaj škode je naredila. Zdaj se je ognjenik zopet pomiril.

Zopet svoboden tisk.

Španski ministrski svet je sklenil, da z 18. septembrom stopi iz veljave zakon, s katerim je bila določena za časopise stroga cenzura.

Pred sodnike.

25. t. m. se bo pričel v Bruslju proces proti italijanskemu visokošolcu De Rosa, ki je pred meseci streljal na prestolonaslednika Humberta, a ga k sreči ni zadel.

Za brezposelne.

Brezposelnost ne narašča le med delavstvom, še bolj jo skoraj občutijo razumniki (profesorji, odvetniki, zdravniki itd.). Po vsem svetu jih je že obilo brez posla. Da bi brezposelnim šolanim ljudem pomagali, so na Francoskem ustanovili posebno združenje, ki preskrbuje brezposelnim razumnikom delo vsaj za par ur na dan. Odvetnik De Bernardis, glavni tajnik sindikata profesoristov in umetnikov, pravi, da bi morali tudi v Italiji na kaj takega misliti. Brezposelnim razumnikom je treba poskrbeti delo s kakimi predstavami, poučevanjem, uradniškim delom za par ur in podobnim.

Duhovne vaje.

Tekoči teden so se vršile v goriškem Malem semenišču duhovne vaje za duhovščino goriške nadškofije. Vodil jih je jezuit pater Lackmayer. — Na Marofu pri Sp. Idriji so imeli duhovne vaje duhovniki iz idrijskega dekanata in okolice. Govoril je dr. Zdešar.

Nova stranka.

V Jugoslaviji se snuje nova stranka, ki bo nosila ime »Narodna državna stranka«. O novi stranki, ki bo zedinila vse, ki so za močno jugoslovansko misel, so že podali izjave razni vladni možje, predvsem ministrski predsednik Živković. To pomeni, da se bodo težko zopet obudile k življenju prejšnje stranke.

Slučaj ali zloba?

V angleški grofiji (pokrajini) Stafford je obolelo 50 otrok, ki so zaužili slaščice kupljene v neki trgovini. Preiskava je dognala, da so bile sladkarije namesto s sladkorjem potresene z arzenom, ki je hud strup.

Čigava je?

Te dni je neka delavka v Turinu iskala službo. Ko so jo vprašali po listinah, ni imela nobenih. Dejala je, da se piše Francka Belmonte in da je doma v neki občini južne Italije. Ko so pisali na županstvo, je prišel odgovor, da tam o kaki taki osebi nič ne vedo. Delavka tudi ne ve, koliko let ima in kako se zovejo njeni starši. Ve le to, da je v mladih letih živela v omenjeni občini pri nekem starem možu. Ta mož pa jo je dobil od neke stare ženske. Uboga Francka zdaj ne ve, kaj bi počela.

Gospodarske težkoče.

V Beogradu se je vršil pred dnevi osmi jugoslovanski združni zbor. Udeležili so se ga tudi zastopniki Avstrije, Madjarske, Češke in Bolgarije. Trgovski minister Demetrović je v pozdravnem govoru naglašal, da je radi preobilice poljedelskih pridelkov splošni gospodarski položaj resen. To je zakrivila v prvi vrsti Rusija, ki je ne meneč se za tržne cene vrgla na svetovni trg 300 tisoč ton žita več kot prejšnje leto.

Nepovabljen gost.

Oni dan je sedela družina profesorja Spanio v domači vili na nekem gričku v bližini Padove pri kosilu. Nepričakovano nastane nevihta in začnejo udarjati strele. Ena strela je zadela tudi vilo in vdrla v jedilnico. Vsi navzoči so onesveščeni padli po tleh, vendar težjih posledic ni bilo.

Skrunilci.

V sovjetski Rusiji je že pred časom prišlo v navado, da so opeko in ostali gradbeni material opuščenih in porušjenih cerkva porabili za pozidavo novih stavb. Zgodilo se je, da so marsikako cerkev zrušili ne radi »ljudske protiverske mržnje«, temveč radi pomanjkanja opeke. V zadnjih dneh se je pa v Moskvi lahko videlo, kako so razbijali številne kamenite spomenike in nagrobnike, četudi so na njih še žalovali napis: »Tukaj počiva v Bogu...« in slični. S pridobljenim trdim kamnom tlakujejo ceste. Nagrobne spomenike so pobrali s številnih pokopališč, katera so opustili in jih preuredili v razkošna šetališča.

Bratstvo narodov.

Med nemškim in francoskim ljudstvom se že dalje časa opaža poglobljanje medsebojnih vezi. Te dni je zopet francoska »Ženska zveza za mir in svobodo« povabila večje šte-

vilo nemških dijakov na Francosko. V Nemčijo so pa šli tovariši iz Pariza uživati nemško gostoljubje in spoznavati duševnost nemškega ljudstva. — Kdaj bodo vsi nekdanji nasprotniki prišli tako daleč?

Roman.

V ponedeljek zjutraj se je v Trstu v cerkvi sv. Vincenca Pavelskega pripetil nenavaden slučaj. Pred oltarjem sta klečala Ivan T. in Lidija B., mlada nevesta in ženin. Duhovnik je maševal. Tik pred povzdigovanjem se prerije skozi svate mlada ženska z dveletnim otrokom v naročju. Stopi pred novoporočeno dvojico in zavpije ženinu: »Na ga, saj je Tvoj!« V cerkvi je nastal šum in vznemirjenje, ženska je omedlela, ženina so popadli krči. Vendar se je obred nadaljeval do konca, ker je ženin pod prisego izjavil, da otrok ni njegov.

Draga kočija.

Te dni je prodala nemška vlada eno najrazkosnejših kočij, kar jih je imel bivši nemški cesar Viljem, novemu abesinskemu vladarju Rasu Tafari za približno 110 tisoč lir. Ras Tafari se bo vozil v elegantnem vozu ob priliki kronanja, ki bo v kratkem.

Za svinjsko pečenko.

V veliki gostilni mesta Modesto v Kaliforniji je izbruhnil požar. Zajel je tudi kuhinjo. Tam je kuhar Lester Bunch ravno pripravljala lepo in okusno svinjsko pečenko. Kljub nevarnosti ni hotel zapustiti kuhinje; svinjetina mu je bila preveč pri srcu. Ko so gasilci rešili onesveščenega iz goreče kuhinje, je bilo njegovo prvo vprašanje, ko se je spet zavedel: »Ali ste rešili pečenko?«

Francija in tujski promet.

Vse države se danes potegujejo za tujce in jih z vsem mogočim vabijo na na svoje ozemlje, predvsem v letovišča. V državah delujejo posebni uradi, tako v Italiji »Enit« (= Ente Nazionale industrie turistiche), v Jugoslaviji »Putnik«, v Avstriji »Fremdenverkehrsbureau«, itd. Vsaka država si seveda želi predvsem bogatih tujcev, ki mnogo potrosijo.

V skrbi za tujski promet je najbolj delavna Francija, zato tudi nobene države na svetu ne obišče toliko tujcev kot ravno Francijo. Najbolj priljubljeno in najbolj obiskano mesto na svetu je Pariz. Zato pa Francozi tudi pošteno zaslužijo od tujcev. Po statistiki napravijo tujci v Franciji letno nad 10 milijard frankov, Francozi v tujini pa manj kot dve, tako, da dobi francosko narodno bogastvo letno 8 milijard iz tujskega prometa. Po podatkih za Italijo porabijo tujci v Italiji letno poldrugo do dve milijardi lir.

Ta Kolumb!

Kje in kdaj se je junaški odkritelj Amerike Kristof Kolumb rodil, o tem se učeni svet še vedno prepira. Večina jih je mnenja, da je Kolumb sin nekega trgovca iz Genove. Zdaj je pa menda profesor Ullua iz Peruja dokazal, da je Kolumb sin nekega morskega razbojnika iz Katalonije na Španskem.

Nova zastava.

Kakor znano se naša vzhodna sosedina ne imenuje več kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč Jugoslavija. Zato so spremenili tudi državno zastavo. Zadnjo soboto je kralj Aleksander na beograjskem vezba-lišču izročil novo zastavo številnim, tam zbranim polkom.

Krava je kriva.

V nekem mestu v državi Connecticut (Zed. države) je nekdo povozil kravo. Žival je poginila, avto pa se je močno poškodoval. Po naše bi sodili, da je avtomobilist moral plačati odškodnino za kravo. Pa ni res. Lastnik krave je moral temu odšteti 2500 dolarjev odškodnine, ker mu je krava razbila avto. V državi Connecticut velja namreč postava, da morajo biti po noči vsi promet nevarni četveronožci razsvetljeni spredaj in zadaj.

Polet v vsevir.

Ozračje, ki odaja našo zemljo, so učenjaki že precej temeljito preiskali. Vendar pa se je bilo človeku mogoče povzpeti le do gotove višine, kajti v višjih zračnih plasteh je zrak tako redek, da človek ne more dihati in mu udari kri iz nosa, ust in izza nohtov. Najvišje so se letalci povzpeli do višine kakih 12.000 metrov, a znansvenih opazovanj tam gori niso mogli vršiti. Balone opremljene z opazaki, ki sami merijo toplino, vlago, zračni pritisk, električno nasičenost, so spuštali že do 30.000 metrov visoko.

V ponedeljek 14. t. m. je pa belgijski učenjak Piccard hotel sam poleteti v vsevir in študirati, kako je sestavljeno ozračje v višini 16.000 metrov. V ta namen je dolge mesece gradil velikansko aluminijasto kroglo. V njej je razporedil vse mogoče znansstvene aparate in prostor za sebe in za pomagača Kipferja. Ta krogla je obešena na velik balon. Vse skupaj je pravo čudo moderne tehnike. V ponedeljek je pridrla v Augsburg v Nemčiji velika množica ljudi, da bi videla, kako se bo junaški profesor dvignil. Močan veter je pa poizkus prekinil. Balon se ni mogel dvigniti. Profesor Piccard je izjavil časnikarjem, da bo polet ponovil brž ko bo ugodno vreme.

Cesarska.

Bolgarski kralj Boris je navdušen sportnik. Najbolj pa mu dopade vloga strojevodje na železnici. Pri teh izletih ga rad spremlja njegov brat princ Ciril. Pred kratkim sta zopet oba oblekla železniško uniformo in se spravila na lokomotivo brzovlaka Plevna-Varna. Vse je šlo v redu. Ko je vlak prihrumel na končno postajo, sta šla strojevodja in kurjač k postajnemu načelniku podati običajno poročilo. Postajni načelnik potegne uro in dožene, da ima vlak pet minut zamude. Ta netočnost ga tako vjezi, da strojevodjo poštno ozmerja. Ko hoče ta nekaj pojasnjevati, vrže oba grobo iz pisarne. Mislite si pa, kako je bil ubogi postajni načelnik prepaden, ko je zvedel, da sta strojevodja in njegov kurjač sami veličanstvi car Boris in princ Ciril.

Kako je s politiko.

DRŽAVNI PREVRAT V ARGENTINI.

V soboto 6. t. m. so vstaške čete pod vodstvom generala Uriburu vko- rakale v prestolico Buenos Aires. Ve- čina prebivalstva je vstajnike navdu- šeno pozdravila. Vladne čete, pomno- žene s prostovoljci, so se vstašem zo- perstavile v predmestjih; toda do pra- vega boja ni prišlo, ker se je brž raz- vedelo, da je tudi vojna mornarica po- tegnila z uporniki. V majhnih spopa- dih je bilo 22 mrtvih in 250 ranjenih. Vojaška letala so metala na mesto razglase, podpisane od članov Voja- škega odbora. Razglasi pravijo, da se je narodna vojska, razburjena radi strankarskih bojov in gnilobe dvigni- la, da reši republiko in jo gospodarsko podvigne. Ustava naroča državlja- nom, naj pograbiijo za orožje, ko bo njih svoboda v nevarnosti. Ta trenu- tek je prišel.

Vstaši so popolnoma zmagali. Že v soboto zvečer je bilo mesto Buenos Aires v rokah generala Uriburu. Ta je poslal predsedniku republike Iri- goyen-u pismo, naj takoj odstopi, drugače bo vojska začela streljati na vladni dvor. Predsednik se je zatekel v neko vojašnico, kjer ga je poveljnik opozoril, da bo ujetnik, dokler se ne odpove svojemu mestu. Nato je Iri- goyen, ki ga je argentinsko ljudstvo še pred dvema letoma z velikanskim navdušenjem izvolilo za poglavarja države, podpisal izjavo, da odstopa. Seveda je tudi njegova vlada odsto- pila. General Uriburu je imenoval no- vo vlado, sestavljeno iz generalov in iz politikov, ki so pripadali konserva- tivni stranki.

Na mali Šmaren je nova vlada pri- segla na ustavo. Pri tem je prišlo do silnih zmešnjav. Skupine dijakov, ki so vzklikale novi vladi, so začele od veselja streljati v zrak. Vojaštvo je mi- slilo, da je izbruhnila protirevolucija pristašev stare vlade, in je začelo stre- ljati v množice. Nato so posegle vmes nove čete, prepričane, da so se vojaki uprli generalu Uriburu. Razvila se je med pristaši iste stranke prava po- ulična bitka, ki je trajala dve uri in se končala z več človeškimi žrtvami.

Nova vlada je — kot vsaka nova metla — začela čistiti. Razpustila je državni zbor, odstavila visoke ura- dnike, ki so bili pristaši predsednika Irigoyena, pozaprla najvplivnejše vo- ditelje nasprotnih stranke. Take so navade v južnoameriških revolucijah, ki so precej pogoste.

Ker je Argentina za mnoge naše ro- jake postala druga domovina, si oglej- mo ob tej priliki to deželo in pregru- najmo razloge, ki so jo privedli do re- volucije.

Dežela velike bodočnosti.

Argentina je velikanska dežela, saj meri 2,978.000 štirijaških kilometrov, tako da bi lahko postavili vanjo devet in pol Italij. Naseljena pa je sila red- ko, saj ima le 10.700.000 prebivalcev; od teh živi ena četrtina v mestu Bue-

nos Aires in okolici. Velikanske, rodo- vitne planjave (pampas) še čakajo na pridne roke, da napeljejo nanje vode in jih obdelajo. Po najnižjih cenitvah bi v Argentini lahko živelo 100 mili- jonov ljudi, in sicer s poljedelstvom; strokovnjaki, ki vpoštevajo, da se bo tudi industrija (posebno tkalna in pre- dilna) močno razvila, računajo, da bi Argentina zmogla preživljati do 400 milijonov ljudi. Ni dvoma, da je Ar- gentina dežela z veliko bodočnostjo.

Zdaj je podlaga argentinskemu go- spodarstvu zemlja, poljedelstvo. Več kot 90 odstotkov vseh kmetijskih pri- delkov daje ozemlje, ki leži okoli Bue- nos Airesa v polkrogu, ki ima kakih 560 kilometrov v premeru. Na tem ozemlju, ki meri eno petino Argenti- ne, se širijo pampas, velikanske, po- rastle planjave, ki so sestavljene iz rodovitnega prahu, ki leži v stome- terskih plasteh. Preden so prišli sem- kaj Evropejci, je bila pampa travnato morje, pusto in prazno; le ob robovih so se pasli podivjani konji, goveda, osli. Ko pa je po letu 1860. prišel mo- čan tok priseljencev, se je pampa jela izpreminjati v rodovito, blagoslov- ljeno zakladnico. Pampa se deli v pet pasov. V severnem delu okoli mest Cordoba in Villa Maria se razteza žit- ni pas; tod se širijo velikanska polja s pšenico in lanom. V tem pasu je zemljiška posest najbolj razdeljena, tod je mnogo samostojnih malih kme- tij. Južno se razteza ob reki Parana drugi predel, kjer pretežno raste tur- šica. Središče tega ozemlja je Rosario. Zemlja je v rokah veleposestnikov, ki oddajajo kose zemljišč v najem. Na peščenem pasu v severozapadnem de- lu dežele Buenos Aires pa gojijo de- teljo lucerno; ta gospodarski pas je najbolj obsežen. Tu se umno gojijo milijoni goved, ki so važno izvozno blago. V ozadju mesta Bahia Blanca se širi pokrajina, kjer se spet goji žito; pa tudi živinoreja je tudi zelo razvita. Peti pas kmetijskega gospodarstva je na jugu, kjer se na neizmernih pašni- kih pasejo črede goved in konj.

Argentina daje tri glavne pridelke: žito, lan in živino. Vse troje v velikih množinah izvažajo. O žitnem bogastvu pričajo številni, velikanski silosi (žit- nice) ter moderna mlinska industrija. Ob rekah in ob morskem obrežju sto- jijo velike klavnice in hladilnice. Tu koljejo živino in pripravljajo zmrz- njeno argentinsko meso, ki gre z la- djami čez morje.

Vendar je treba takoj podčrtati važno dejstvo, da je velikansko bo- gastvo argentinske dežele nakopičeno v rokah majhnega števila oseb. Ar- gentinsko ljudstvo bi lahko razdelili v tri plasti. Prav zgoraj je majhna sku- pina zemljiške in industrijske gospo- de; to so veleposestniki, ki imajo na desettisoče hektarjev polja, velikan- ske črede živine; zraven njih lastniki klavnic, brodogradilnic, tvornic. Bolj spodaj je krog večjih trgovcev, ki preku- pču- jejo med globino dežele in obmorski-

mi mesti, izvoznicarjev, ki lahko in brž bogatijo. Prav spodaj pa je široka, milijonska gmota kmetijskih delav- cev, dninarjev, najemnikov, pastirjev, rokodelcev vseh vrst, ki živijo iz roke v usta, popolnoma odvisni od vladajo- čega kroga, ki zna posebno še neuke in jezika nevede vseljence krvavo izkoriščati.

Med temi tremi glavnimi plastmi so drobci stanov, ki komaj nastajajo: samostojni mali kmetje, samostojni obrtniki, srednji stan. Seveda ima dr- žavo v rokah predvsem najvišji, naj- bogatejši krog, zemljiška in indu- strijska gospoda. V tem krogu pa so že dolga leta močne napetosti, in sicer med mestnim, obrežnim pasom in med notranjostjo države. Ljudje v obrežnem pasu so povečini Evropejci, ki so se naselili v poslednjih 50 letih. Ljudem v globini dežele pa teče po ži- lah indijanska kri, večinoma mešana z belo. Tudi gospodarske koristi obeh predelov se križajo. Koristi zemljiške gospode zastopa konservativna stran- ka, koristi bolj trgovsko umerjenega, zato po večji svobodi stremečega me- ščanstva pa radikalna stranka; iz nje- nih vrst je bil izvoljen državni pred- sednik Irigoyen.

Dežela sila naglo raste in se krepi. Leta 1895. je štela 4 milijone prebiva- lcev, 17 let pozneje že 7 in pol, zdaj pa se bliža enajstemu milijonu. Naglo, sunkovito rast prebivalstva najbolj izrazito kaže Buenos Aires. To mesto je štelo leta 1855., preden se je začelo drugo veliko evropsko naseljevanje, 90.000 ljudi. Štirideset let pozneje je imelo že 663.000, ob izbruhu svetovne vojne 1 milijon in pol ljudi, danes pa jih je že 2.030.000, približno za osem Trstov skupaj.

Nagla rast te dežele, ki se nahaja še v otroški dobi svojega življenja, je prinesla mnogo težkih kriz. Tudi po vojni, ko so odpadla vojna naročila in obubožana Evropa ni več mogla ku- povati dovolj argentinskega mesa, je nastal za argentinsko gospodarstvo težak položaj. Ljudstvo je izročilo krmilo države radikalni stranki in nje- nemu vodji Irigoyenu, ki je znal sila navdušiti ljudi in je bil močno pri- ljubljen, pa tudi strah sovražnikov. Toda 76-letni mož Argentine ni mogel več rešiti iz težke gospodarske stiske, v katero je bila zašla. Argentinski pe- so je padal, padal. Izvoz mesa, žita, kož je padal, padal. Brezposelnost je rastla. Nezadovoljnost se je širila. Te- daj so se častihlepni častniki zdru- žili z osebnimi in strankarskimi na- sprotniki Irigoyena in vrgli staro vla- do. Nad Argentino vlada vojaška sablja. Tako se pogosto končujejo dobe neomejenih in nesposobnih vlad.

Želimo, da bi Argentina, naših iz- seljencev druga domovina, kmalu pri- šla do miru in kruha.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V NEMČIJI.

V nedeljo je stopilo nemško ljud- stvo na volišče. V demokratični drža- vi so volitve zelo važne, saj si ljudstvo za nekaj let v jedru določi, v kakšni smeri naj se giblje notranja in zuna-

nja politika države. Take volitve za morejo posredno odločiti, ali se ohrani svetovni mir ali izbruhne evropska vojna, ali država razvije svoje delo v prid revnih stanov ali bolj v blagor kapitala. Volitve v državi, ki je vele-vlast, pa ne hote vplivajo tudi na razmerje do drugih držav. Zato so nemške volitve v sodobnem političnem življenju Evrope zelo važen dogodek.

Na volišče je šlo skoro 35 milijonov Nemcev in Nemk, (pri zadnjih volitvah 1. 1928. le 30,738.000).

Najmočnejša stranka so ostali socialni demokratje, ki so dobili 143 poslancev in 8,572.000 glasov. Vsak peti volilec je volil za socialno demokracijo. Vendar so v primeri z zadnjimi volitvami občutno nazadovali, saj so izgubili 579.000 glasov in 9 poslancev. Zato pa je komunistična stranka dobila 4,587.000 (3,263.000) glasov in 76 (54) sedežev. Ta prirastek 1,300.000 glasov je komunizmu došel iz vojske brezposelnih obupancev. Katoliški centrum se je trdno držal, dobil je 4,128.000 (3,711.000) glasov ter 69 poslancev (62). Bavarska ljudska stranka, ki je katoliško usmerjena, je pridobila 1,060.000 glasov (945.000) in 18 (16) poslancev. Močno potolčeni pa prihajata iz volilne borbe obe meščanski stranki zmerne sredine. Nemška ljudska stranka, ki jo je držal pokoncu in vodil pokojni Stresemann, je dobila le 1,580.000 (2,678.000) glasov in število njenih poslancev je padlo s 45 na 26. Tudi nova Državna stranka, ki je izšla iz združitve demokratov z Mladonemškim redom, se je šibko obnesla, dobila je le 1,322.000 (demokratami prej 1,504.000) glasov in 22 poslancev, 3 manj kot prej demokratami sami. Gospodarska stranka je skoro ohranila svoje postojanje s 1,360.000 (1,395.000) glasovi in 23 (23) poslanci. Na desnici so se zgodile velike in važne spremembe. Preje najmočnejša trdnjava desnice Nemška nacionalna stranka je zgubila skoraj polovico pristašev; zanjo je glasovalo 2,458.000 (4,380.000) volilcev in dobila je 41 (85) sedežev. Mogočni deli te stranke so prešli k Narodni sociali-

stični stranki, ki ji načeljuje Hitler. Ta radikalna, demokraciji sovražna stranka, ki je do kosti militaristična, Franciji sovražna, vsenemška, obenem pa protikapitalistična, je silovito narastla. Zanj je oddalo glas 6,401.000 ljudi, medtem ko je 1. 1928. dobila le 809.000 glasov; poslancev ima zdaj 106 (preje le 12). Stranka kmečkega ljudstva, ki jo vodi minister Schiele, ima 18 (13) poslancev, krščansko-socialna ljudska služba (protestantska) pa 14 (4) poslancev. Poražena pa je Konservativna stranka, ki je nastala, ko se je minister Treviranus ločil od Hugenbergove Nacionalne stranke; dobila je le 2 poslancev.

Kdo bo vladal?

Izid nemških volitev kaže, da sta se obe skrajni krili, komunisti na levici, narodni socialisti na desnici, okrepili. Zmerne stranke sredine so vse nazadovale razen Centruma in Bavarske ljudske stranke.

Kaj pa zdaj? Kako se bo sestavila delazmožna večina v parlamentu? Velika koalicijska, to je zveza strank, ki so odločno za republiko, demokracijo in mirovno delo, bi imela le 278 glasov; v to koalicijsko bi vstopili socialni demokratje, Centrum, Državna stranka, Bavarska stranka in Nemška ljudska stranka. Večina pa znaša najmanj 287. Ko bi k veliki koalicijski pristopile tri manjše skupine, ki so dosedaj podpisale Brüningovo vlado, (to so Gospodarska, Konservativna stranka in Konservativna stranka in Kršč. soc. ljudska služba), bi vlada imela 321 poslancev na svoji strani, torej močno večino. Opozicija, ki bi jo tvorili nemški nacionalci, narodni socialisti in komunisti, bi štela 224 glasov.

Ali je mogoča vlada desnice? Da, če bi Centrum šel v tako vlado, kar je pa malo verjetno. Saj je notranji minister Wirth, ki je centrista, pred kratkim prepovedal državnim uradnikom biti člani narodno-socialistične stranke, ker je sovražna državi. Narodni socialisti bi morali svoja načela precej spremeniti, da bi zamogli iti na vlado skupaj z demokratskimi strankami. Vsekakor bo

sestava nove vlade v novem parlamentu še težja, kot je bila v prejšnjem.

»Germania«, glavno glasilo Centruma, je po volitvah zapisala, da narodni socialisti in nemški nacionalci sploh niso sposobni za vlado v demokratični republiki. Torej za desničarsko vlado slabo kaže. Pač pa je možno, da bi, če bi socialna demokracija kaj oklevala in se branila sprejeti vladno odgovornost, prišlo do diktature nacionalistov. Zakaj državna bramba, ki šteje 100.000 mož (večinoma podčastnikov), in pa predsednik republike Hindenburg se nagibljejo na desnico.

Kakšen pa je program nove velike stranke narodnih socialistov? Milanški »Corriere della Sera« priobčuje pogovor svojega dopisnika s poslancem Goeringom, ki je podpredsednik te stranke. V njem pravi:

»Zakaj smo zmagali? Ljudstvo je sito programov. Ono hoče, kakor je rekel vaš načelnik Mussolini, videti na vladi ljudi močne volje.«

— Kakšne so vaše smernice za ustanovitev politiko?

»Včerašnja zmaga pomeni, da so milijonske množice protestirali proti Youngovemu načrtu. Treba, da se svet prepriča, da Nemčija nikakor ne more plačati, kar ji je bilo določeno v Haagu.«

— V vašem programu je tudi revizija mirovnih pogodb.

»In ostane ena naših pglavitnih zahtev. Hočemo, da bodi Nemčija popolnoma enakopravna drugim državam. Zato imamo namen, spremeniti odnose Nemčije z nekaterimi evropskimi državami. Nemčija je dosedaj delala politiko, prijazno Franciji, kar za državo ni bilo dobro. Za fašistovsko Italijo imamo žive simpatije. Saj je edina država v Evropi, ki se je znala odtegniti škodljivemu vplivu leve in ki je zgradila protikomunistično trdnjavo. Z Italijo imamo v določeni meri skupne smotre. Ni mogoče, na ozemlju trajno stiskati življenja kakega ljudstva.«

Ta pogovor žarko kaže, v kakšno smer hoče okreniti Nemčijo zdaj močna stranka narodnih socialistov.

V. J. Krležinova:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Roma je medtem stekel v tempelj po znanega mu žreca, ki je bil izvrsten zdravnik. Ko sta moža stopila v sobo, kjer je Noferura nepremično ležala, je Roma stekel do nje. Zdjaci se je stresel. Začutil je stud do žene. V glavi se mu je zavrtelo. Vzklonil se je in skoraj z ravnodušno kretnjo sledil kretnjam sodruga, ki je po kratkem pregledu izjavil, da je Noferura mrtva.

Mladi žrec je sprejel to vest docela mirno, kar je bilo v velikem nasprotju z njegovi prejšnjim obupom. Rekel je, da je strašno utrujen. Ne da bi se ozrl na pokojnico, je šel v svojo sobo in trdno zaspal.

Prebudil se je precej pozno. Čutil se je utrujenega in potrtega, kakor da je preстал težko bolezen. Sedaj je bil miren, a v duši je občutil tako blaženost, kakor je ni doživel še nikdar. Vstal je. Ali je bil v resnici začaran! Kakšna okoliščina pa je uničila čar? Noferurina smrt?... Šel je k mrliču, ki so ga mojstri balzamiranja zavili v sukno, da ga odneso, pa se je vnovič prepričal, da ga nič

več ne veže na to žensko. »Končno sem prost!« je zašepetal olajšano. Še v glavo mu ni padlo, da ga je k Noferuri privlačeval vonj, s katerim je bila prepojena njena ogrlica. Ko so Noferuro slačili, ji je Akka odpela ogrlico in jo odnesla k ostalemu mokremu oblačilu. Noferura ni nikdar snela ogrlice, ne po noči ne po dnevu, ker jo je smatrala za srečni talisman, ki ji je vrnil moža.

Zdaj je bil Roma uverjen, da je bil zapadla čaru. Zasovražil je Noferuro in komaj čakal, da zapusti Memfis.

Ko je prispel v Tebe, je bila prva njegova skrb, se stati se z Nejto. Razložil ji je, kako se je žena poslužila čara, da ga je privlekla nase, in jo prosil oduščenja.

»Odpusti mi, Nejta,« je dejal. »Vrni mi svojo ljubezen, ki razsvetli mojo dušo.«

Nejta je odpustila ljubljenu možu. Jeza, ljubo-sumje, žalost, vse je bilo pozabljeno. Uboga Nejta! Naslajala se je z ljubeznijo preko očitanja, pa ni vedela, da ji bodočnost pripravlja peklo, ki se tudi naziva ljubezen.

XIV.

Čarovnikova palača.

Mrk in molčec kakor dremajoč velikan se je dvigal ob bregu Nila velikanski dvorec kneza Horemseba.

Po Benečiji.

Kakor tone gričevje v brezmejni furlansko-padski nižini, tako se izgublja zadnji izrastek Slovencev proti zapadu. Malo se piše in še manj se nemara ve o beneških Slovencih, za katere so se še pred dobrim desetletjem močno zanimali učenjaki in pisatelji zaradi njih jezika, šeg in posebnosti.

Kakih 50 spisov govori o prebivalcih, naseljenih v grapah in doleh severovzhodno od Vidma. Naj omenimo le najvažnejše italijanske pisce *) in njih spise: Biondelli: *Prospetto cronografico-statistico delle colonie straniere in Italia*, Milano 1857. — Valentinelli, *Sul linguaggio slavo della valle di Resia*, *Giornale di Udine* 1868, št. 293. — Marinelli, *Dei dialetti Resiani*, *comunicazione fatta il 26 nov. 1875. all'Accademia di Udine*. — Podrecca avv. Carlo: *Slavia Italiana*, Cividale 1884. — Musoni: *Sulle condizioni economiche degli Slavi in Italia*, Roma 1895. — Loschi: *Resia, paesi, abitanti, parlate*, Firenze 1898. — Razen teh je pa pisala o Rezijanih in beneških Slovencih še cela vrsta italijanskih in inozemskih piscev. Izmed slednjih navedimo le ime slovitega učenjaka Baudouina de Courtenaya in pa jezikoslovca Šafarika.

Naši ljudje so poznali vsaj prej Rezijane, a le kot brusače, ki so prihajali k nam v copatah in govorili svoje čudno narečje. Udomačila se je prislovica, če kdo nerazumljivo govori: »Saj govoriš kot Rezijan.« Rezijanke pa še danes lahko srečuješ po naših vaseh z zvrhanim nahrbtnim košem lesenih kuhalič in žlic.

Zemlja.

Beneška Slovenija se v starih italijanskih knjigah zove Schiavonia Veneta. Že omenjeni pisatelj Podrecca je vpeljal ime »Slavia Italiana.« Danes

*) Literatura o beneških Slovencih je tudi navedena v spisu »Beneška Slovenija«, Ljubljana 1899, ki jo je spisal prezaslužni profesor Simon Rutar.

niti ni več kakega uradnega naziva.

Ozemlje beneških Slovencev meri kakih 400 štirijaških kilometrov. Po njem je redko raztrošenih okoli 40.000 duš. Deželica je hribovit svet, ki ima precej kraškega na sebi. Če hodiš po glavni cesti iz Vidma proti severu, imaš vso Beneško Slovenijo na desno roko. Griči, hribi in gore se dvigujejo druga višja od druge kot kulise. Vrh nižjih gričev je skoro povsod grajska razvalina ali pa bela cerkvena. Vasice so po obronkih ali pa na dnu dolin, marljivo obdelanih in na jugu precej rodovitnih.

Glavne vode so Ter, Nadiža, v Reziji pa Rezija ali Rezijanska Bela, ki jo Rezijani kar »Voda« nazivljejo. Ob teh vodah so naseljeni terski Slovenci, nadiški Slovenci in Rezijani. Podnebje je tako kot v sosedni Goriški. Na severu je precej hladno. Temu primerni so tudi pridelki. Dosti bogatejši kot Rezijani so kmetje na jugu. Pridelajo iste sadeže kot v naših Brdih. Kolonstva v Benečiji sicer ne poznajo, a vendar ni doma dovolj kruha za vse. V strmih svetih je treba trdo delati za malo krompirja, fižola, repe in turščice. Tudi ženske so zlasti v Reziji navajene na delo: na hrbtu vleče težko breme, spotoma pa še nogavico plete.

Posebna zanimivost Rezije so stajajo. Poleti se namreč prebivalci izsele iz vasi na planine, kjer planšarijo in pridelujejo drva, krmo in stelje za zimo.

Vasice v Beneški Sloveniji so prav revne. Zidane so povečini iz kamna brez ometa. Na severu so strehe pokrite s skrljo, na jugu pa prevladuje opeka, pri revnejših slama. Po kuhinjah so še v navadi nizka ognjišča. Po italijanskem načinu so skednji, hlevi in kleti večinoma pod eno streho.

Taka je torej zemlja beneških Slovencev. Borna je, a vendar je tu njih rodna gruda in zato so močno privezani na »ta mali dum«, kot pravijo Rezijani.

V preteklih dobah.

Prvi prebivalci, ki jih pozna zgodovina na tleh slovenske Benečije, so bili ilirski Karni. Že v drugem stoletju po Kristusu so rimske legije ponesle svoje orle tudi v deželo Karnov. Po Karnih se še danes imenujejo Karnijske Alpe, Karnija.

Ko je začela rimska slava bledeti, so l. 569. (po mnenju Pavla Dijakona iz Čedadu, najvažnejšega zgodovinarja za te kraje) pridrli Langobardi čez Predel in preko kobariškega Kota sem. Njih kralj Alboin je ustanovil v Čedadu prvo langobardsko vojvodino. Glavna naloga te obmejne vojvodine je bila odbijati napade divjih Obrov. Z Obri vred so pa prišli tudi Slovenci. Da ne bi kdo menil, da je to iz trte izvito, mu povemo, da se o tem bere v Pavlu Dijakonu v 24. poglavju IV. knjige.

Doslej so se morali langobardski vojvode pogosto otesati novih priselcev, ki so se hoteli tod stalno naseliti. Pisatelj Palladius piše o novonaseljenih Slovencih, »da so njih telesa zdrava in dela vajena ter da jih komaj starost stre.«

Cesar Karol Veliki je l. 774. naredil konec langobardski kraljevini. Po sedanjih Benečiji naseljeni Slovenci so spadali pod furlanskega mejnega grofa. Toda patriarhi iz Ogleja so znali od cesarjev izposlovati vedno več pravic, dokler ni l. 1077. patriarh Sighard dobil popolne oblasti v Furlaniji. Patriarhi, po večini nemškega rodu, so poklicali v Furlanijo dosti nemških plemiških rodbin, ki so sezidale na rtastih vrhuncih močne gradove.

Oglejski patriarhi so mirno vladali do srede 15. stoletja. Tedaj se je pa podložno plemstvo jelo upirati in se je prostovoljno izjavljalo za beneško republiko. Beneški doži so kmalu zasedli vso patriarhovino. Kot modri vladarji in politiki so Slovincem pustili vse njih samoupravne svoboščine, o katerih bo spodaj več govora, ter so jim še kaj navrgli. V neki beneški listini »se bere, da so Slovenci »fedelissimi e sinceratissimi sudditi« (najzvestejši in najodkritosrčnejši podaniki.) V voj-

Prav za prav si videl samo širok in visok zid, za katerim se je razprostiralo obširno knezovo zemljišče. Rado vedno oko je moglo zapaziti samo zelenje in nekaj streh, ki so se skrivale v listju.

Mnogo pogledov radovednežev in zavistnikov se je že uprlo v to molčevo uganko. Žreci so bili užaljeni, ker je knez preziral nabožne obrede. Med ljudstvom pa so krožile najraznovrstnejše povesi o tem skrivnostnem stanovanjsku. Samo visoki stan Horemsebov je zadrževal nestrpnosti in knezove sovražnike, da niso skušali siloma posvetiti v tajne Horemsebovega življenja. Edino kmetje, ki so donasali knezu poljske pridelke, so se mogli pohvaliti, da so prestopili prag vrat, ki so gledala proti mestu. Ti so pripovedovali, da je tam veliko dvorišče, obdano s stolpi in skladišči, kamor so nosili pripeljane pridelke. Stari Hanzefaa je z nekaterimi molčnimi pisarji vse sprejemal in zapisoval. Nikakor pa niso mogli povedati, kje so vrata, ki spajajo to dvorišče z ostalimi stavbami. Ta vhod je bil skrit v majhnem poslopju, ki je služilo za pisarno, ter je vedel v drugo, enako obsežno dvorišče. Okrog tega dvorišča so bile porazmeščene kuhinje in prostori za nižja domača dela. Ta del velikanske stavbe je bil ločen z velikim zidom od notranje palače in poslopjij, v katerih so živele pod

nadzorstvom evnuhov plesalke, pevke in druge sužnje, ki so služile knezovi osebi.

Živila, vino in sadje za knezovo mizo in ostale tajnostne prebivalce palače so morali sužnji nositi skozi vrata, ki so jih strogo čuvali oboroženi evnuhi. Samo ti so odpirali ta vrata. Ta nesrečna bitja so vršila svojo dolžnost molče, plašno. Vsi so bili nemi in po večini tudi gluhi.

Palača sama je predstavljala zmes egiptovske in neke tujezemske stavbne umetnosti. V njej so bili dolgi hodniki in neskončno število večjih in manjših teras. Dvorišča so bila porasla s palmami in drugimi drevesi. Nebroj dvoran najraznovrstnejših velikosti je obsegala palača. Vse je bilo opremljeno s kraljevskim razkošjem. Stene so bile pokrite z dragocenimi preprogami, dragocenimi tkaninami in slikami. Vsa vrata so bila zagrnjena s težkimi in z zlatom obšitimi zavesami. In vendar je bilo v vsem tem razkošju nekaj mračnega, hladnega. Vse telepe dvorane so bile puste in prenasočene z dišavami. Trinožniki in zlate pušice so bile razstavljene po vseh prostorih. Mladi, 11 do 12 letni dečki so se kretali po sobah kakor sence, skrbno čuvali ogenj in metali vanj v presledkih razne dišeče snovi.

Ubogi otroci so imeli na sebi kratke, dragocene in

nah beneške republike z Avstrijo so beneški Slovenci zvesto stali pod praporom krilatega leva. Zato jih je beneški senat smatral za nekake vojaške graničarje proti Avstriji ter jim celo dovolil nositi orožje.

Ko je Napoleon drl s svojimi polki preko gorenje Italije, so tudi beneški Slovenci okusili, kaj so vojne dajatve. Francoska republika jim je celo vzela vse avtonomne svoboščine. Toda zmagovalni Napoleon je bil premagan in zgodovina je šla svojo pot naprej. Za Napoleonom je prišla l. 1816. in 1817. taka lakota, da je morala avstrijska vlada deliti prebivalcem juho.

Avstrijski oblasti v Benečiji, ki se je začela po francoskem odhodu, se je približeval konec. Po vojni l. 1866. in po miru v Krminu so tudi med beneškimi Slovenci odredili ljudsko glasovanje ali za Italijo ali za Avstrijo. Vsi beneški Slovenci so se izrekli za Italijo, le en sam je bil proti združenju z njo.

Prebivalci, njih stare pravice in navade.

Že prej smo dejali, da se prebivalci po dolinah in hribih od goriških Brd pa do Kaninovega pogorja dele v tri glavne skupine: v Rezijane, v terske (tarčentske) in v nadiške ali šempeterske Slovence.

Rezijani prebivajo v dolini, kamor prideš po ozki poti ob »vodi« iz trga Rezijuta. To so krepki in koščeni ljudje, bistri, zrastle v boju s skopo naravo. Moški so povečini z doma. Oblačijo se kaj radi v obleko črne barve. Obuti so večinoma v copate. Ženske se bolj drže stare noše.

Ostanek nekdanje samouprave je še volitev cerkvenih ključarjev in cerkvenega starešine. Znamenje njegove službe je velika srebrna škatla, kamor se stekajo milodari za cerkev. — Izmed petih rezijanskih cerkva ima vsaka po 6 pevcev. Če kateri umrje, mu pevci izvolijo naslednika. — H krstu donajajo otroke v oprtnjaku in imajo posebne obrede. Pri pogrebih je v navadi glasno jokanje in izklicavanje rajnikovih vrlin, kot je to običaj pri orientalskih narodih.

Najbolj izvirna reč pri Rezijanih je pa njih jezik, ki se zopet deli na več podnarečij. V rezijanščini je dosti besed, ki jih Slovenci sploh ne razumemo (izde = tukaj, vot = glej, münih = cerkovnik, túulazej = spomladi, rumuniti = govoriti, Rozojánuvi = Rezijani itd.). Tudi v slovnici imajo par posebnosti. Štejejo pa podobno kot Francozi; n. pr.: 61 = »trikratdwijsiti nu dán« kar pomeni: trikrat dvajsti in eden.

Terski Slovenci nimajo tako skupne zgodovine kot Rezijani, ker so bili podrejeni različnim fevdnim gospodom. Kakor vsi beneški Slovenci so potrpežljivi in mirni, a kadar zastran kakega »kaštrona« vzkipe, tedaj se pravdajo do konca. Terski Slovenci govore nekako čakavščino kot Hrvatje na kvarnerskih otokih. Toda njih narčeje prav močno izginja.

Prebivalci ob Nadiži oziroma šempeterski Slovenci se poslužujejo neke hrvaško-slovenske mešanice. Bolj zanimiva kot njih narčeje je pa njih nekdanja samouprava, ki je trajala skoro do srede 19. veka.

Vsi hišni gospodarji so namreč razpravljali o vaških potrebah v vaških zborih, katerim je predsedoval dekan. Vseh 40 vasi je bilo združenih v dve skupini ali banki (mizi), v landarsko in v mersko. Središče prve je bila kamez nita miza v Landarju, druge središče je bila Mjersa. Kadar je pa šlo za skupne potrebe, tedaj so se zastopniki obeh bank zbrali pod lipami pred cerkvico sv. Kvirina v Šempetru.

Obe banki sta si volili tudi po 12 sodnikov (dvanajstija), ki so sodili celo morilce. Tu vidimo, da so naši sosede na zapadu uživali precejšnje samoupravne in sodne svoboščine, katere so jim gospodarji modro prepuščali. Avstrijski absolutizem je vse to uničil.

Zob časa je pa zgloidal marsikatero svojstveno lastnost naših zapadnih rojakov, ki živé in ljubijo rodno grudo od sivih langobardskih časov pa do danes.

B. R.

GORIŠKI ŠOLSKI VESTNIK.

Gimnazija. Prošnje za sprejem na šolo je treba vložiti do 27. septembra.

Tehnični zavod (realka). Rok za vlaganje prošenj za sprejem: do 28. septembra.

Učiteljsišče. Rok za vlaganje prošenj za sprejem: do 28. septembra.

Pripravljalna šola za praktične poklice (Scuola d'avviamento al lavoro), oziroma komplementarna šola. Prošnje za prijavitelje k izpitu je treba vložiti do 30. septembra;

prošnje za sprejem na šolo: do 12. oktobra.

Ponavljalni in sprejemni izpiti se bodo vršili od 5. do 12. oktobra (natančnejši sporedi izpitov so objavljeni na šolski deski).

Trgovska šola. Prošnje za sprejem na šolo se morajo vložiti do 10. oktobra.

Izpiti se začno 22. septembra. Pouk se prične 15. oktobra.

Objave.

Žitna bitka — kmetijski pouk.

Kmetijski urad v Gorici sporoča, da bo predil po deželi različna predavanja o gojenju pšenice in drugih važnih kmetijskih zadevah. Tem bolje bo zate, čim več strokovnega znanja pridobiš in zato je umestno, da se predavanju udeleži čim večje število poslušalcev. — Predavanja bodo:

a) **Oddelek Gorica-Komen** (predavatelj dr. Federico di Spilimbergo):

20. sept. ob osmih zvečer v Vrtojbi; 21. sept. po sv. maši v Solkanu; 27. sept. ob osmih zvečer v Sovodnjah; 28. sept. po sv. maši v Šempasu; 4. oktobra ob osmih zvečer v Komnu; 5. okt. po sv. maši v Štanjelu; 11. okt. ob osmih zvečer v Opatjemselu; 12. okt. po sv. maši v Renčah.

b) **Oddelek Tolmin** (predavatelj dr. Matteo Marsan):

ženska. Glava ji je počivala na blazinah. Pod belo tuniko si zaznal vitko telo. Gosti, zlatokodrasti lasje, ki so bili zapeti z zlatim obročem, so ji padali kakor svila po ramenih in hrbtu. Tema je nastopila hitro, skoraj brez mraka, toda ženska tega očividno ni opazila. Zdajci se je vzravnala, odgrnila z obema rokama svoje lase in rekla s tesnobnim glasom:

»Oh kdaj pride? Hatora, mogočna in usmiljena boginja, daj mi potrpljenje, da prestanem ure, ki jih moram preživeti v njegovi nenavzočnosti.«

Bila je to Neftisa. Uboga deklica se je silno izpremenila, odkar se je zatekla v čarovnikovo oblast. Shujšala je, svežo barvo njenega obličja je zamenjala nezdrava bledoba, a velike, zelenkaste oči so ji gorele od strašne razdraženosti, ki je mejila skoraj na blaznost.

Zdaj ji je temna rdečica zalila blede obličje in pričela se je tresti po vsem životu. Na koncu hodnika se je pojavila rdečkasta lučka. Bili so sužnji z bakljami v rokah.

»Končno, končno prihaja!« je rekla mlada Egipčanka in uprla oči na visokega moža, ki se je naglo bližal v spremstvu dečkov, nosečih goreče baklje.

Bil je Horemseb. Pristopil je k mreži in se ustavil.

obšite pasove. Zlate ogrlice in zapestnice so se jim bleščale na vratu in rokah, toda njih obličja so bila žalostna. Nikdar niso izpregovorili med seboj besedice. Njihovi pogledi so bili obupani in ravnodušni. Bili so podobni starcem. Tudi v obsežnih vrtovih, ki so obdajali palačo, je vladala ista tišina in praznina. Ne eno ljudsko bitje se ni izprehajalo v senčnatem drevoredu. Molčeči vrtnarji so naglo hiteli med drevesi, kakor bi se bali, da jih kdo vidi.

Med gostim zelenjem se je lesketala površina dveh ribnikov. Sredi prvega ribnika se je dvigal otoček z dvorcem, poleg katerega je stal stolp iz opeke.

Neki drevored je vodil v temen in gost gaj, sredi katerega se je dvigalo piramidi podobno poslopje.

Poleg nekega izmed mnogoštevilnih, malih dvorišč, ki so bila posajena z drevjem in cvetjem, je stala hiša, v kateri sta bili dve sobi srednje velikosti. Obe sobi sta bili silno razkošno opremljeni. Prva soba je bila temna; razsvetljevala jo je svetiljka z dišečim oljem. Tu je bila spalnica. Druga soba je imela na eni strani vrata na vrt, druga pa so se odpirala na hodnik, vodeč v sredino palače. Široka vrata so bila zadelana z leseno, pozlačeno mrežo, ki je bila od znotraj zaprta.

Na postelji iz cedrovine je na modri odeji ležala

20. sept. ob 20. uri v Idriji na Bači; 21. sept. ob 14.20 pri Sv. Luciji; 27. sept. ob 20. uri v Volčah; 28. sept. ob 11. uri v Avčah; 28. sept. ob 15. uri v Ročinju.

c) *Oddelek Ajdovščina-Vipava (predavatelj ing. Luciano Velicogna):*

21. sept. popoldne v Črničah; 28. sept. zjutraj v Kamnjah; 5. okt. zjutraj v Vel. Zabljah; 12. okt. zjutraj v Rihemberku.

č) *Oddelek Idrija-Cerkno (predavatelj dr. Giovanni Verbi):*

21. sept. zjutraj v Cerknem; 28. sept. zjutraj v Otaležu.

d) *Oddelek Krmin-Gradišče ob Soči (predavatelj dr. A. Francovig):*

30. sept. ob 8. uri zvečer v Dolenjah; 1. okt. ob osmih zvečer v Vipolžah; 5. okt. ob osmih zvečer v Kojškem; 12. okt. ob osmih zvečer na Dobrovem.

Romarjem.

Uprava samostana na Sv. gori sporoča vsem romarjem, da je redno vsako soboto ob šesti uri in pol zvečer slovenska pridiga z blagoslovom. Ob nedeljah je sv. maša s slovensko pridigo ob 6. uri zjutraj.

Okno v svet.

Briand o Zedinjeni Evropi.

Zastopniki vseh evropskih držav razen Rusije in Turčije so 8. septembra na zborovanju v Ženevi sklenili, da bodo predlog francoskega zunanjega ministra Brianda dali v pretres Zvezi narodov, ki naj o njem odloči. Par dni nato se je istotako v Ženevi začela glavna skupščina Zveze narodov, na kateri so takoj začeli razpravljati o Briandovem načrtu. 11. septembra je povzel besedo tudi Briand sam. V uvodu svojega govora je povedal, da upa, da se bo Francija kmalu pobotala z Italijo glede pomorskega oboroževanja. Nato je dejal, da zveza evropskih držav ni prav nič nevarna za Zvezo narodov, pač pa da hoče z njo tesno sodelovati. Radi ohranitve miru pa je potrebno, da se Evropejci navadijo na bolj prijateljsko sožitje. To je 26 evropskih držav tudi priznalo in izjavilo, da hočejo pristopiti k taki zvezi. Stvar je seveda težavna, a začetki je vendar treba. Kaj natančneje in stvarnega pa Briand topot ni povedal. — Popoldne se je oglasil k besedi angleški zunanji minister Henderson, ki je hudo okrcal enajstletno govorjenje o razorožitvi. Mesto da bi se stroški za vojaštvo znižali, pa posamezne države kar tekmujejo v oboroževanju. Čas je, da se to neha. Zato Anglija pričakuje, je poudaril Henderson, da se bo l. 1931. sklicala svetovna razorožitvena konferenca. O Panevropi (združenih državah evrop-

skih) je rekel samo, da ne sme biti v nasprotju z Zvezo narodov.

Pilsudski zapira.

Na Poljskem se prav krepko pripravljajo na volitve v sejm (poslansko zbornico) in senat. Maršal Pilsudski je namreč takoj, ko je prevzel predsedstvo vlade, razpustil državni zbor. Za volitve je hotel sestaviti močno enotno skupino vladnih strank, ki naj bi si priborila večino in dala Poljski novo ustavo. Tudi nasprotniki Pilsudskega (socialisti, tri kmetske stranke, del narodnih socialistov) so se združili v močan opozicionalen blok ter sestavili eno samo kandidatno listo. Boj se je torej bil in se bje v glavnem med dvema skupinama strank. Pilsudski se je v volilnem gibanju poslužil začasno zelo učinkovitega, a prav tako nevarnega sredstva. Dal je namreč nenadoma zapreti 19 najodličnejših voditeljev opozicije, češ, da so kovali zaroto proti državi, ter jih prepeljati v trdnjavske zapore v Brest-Litovsk. Opozicionalci so razburjeni do skrajnosti. Socialisti grozijo s splošno stavko. Zaprti politiki so že izročeni sodniji, ki mrzlično hitro preiskuje, kaj so zakrivali. Ta ali prihodnji teden se bo najbrž že začel proces. Bržkone je Pilsudski spoznal, da se z nasiljem ne rešujejo važne državne zadeve, ter hoče sedaj zadevo hitro zaključiti. Volitve se bodo vršile 16. in 23. novembra.

Na Turškem

se je izvršil važen notranjepolitičen preobrat. Do pred kratkim je bila tam ena sama politična stranka, katero je vodil ministrski predsednik Ismet paša. Vsaka druga stranka je bila nemogoča. Predsednik republike Kemal paša je vladal kot diktator. Izpeljal je dolgo vrsto važnih del ter uredil in utrdil državo ter njen ugled znotranj in zunaj. Ščasoma pa je prišel do prepričanja, da je pametna in stvarna opozicija potrebna, ker odkriva napake ter jih pomaga preprečevati. Zato je prostovoljno odstopil od diktature ter dovolil ustanovitev druge, opozicionalne stranke, ki ji načeljuje Fethy bej, prejšnji turški poslanik v Parizu. Nova stranka je takoj ob ustanovitvi začela oster in javen boj proti sedanji vladi, ki da je s svojo nespametno finančno politiko ter s prehudim davčnim pritiskom zakrivila gospodarske težave turške ljudovlade. Fethy bej se je zavzel tudi za narodne manjšine (Grške, Armence itd.), katerim hoče dati vse državljske pravice. Med ljudstvom je nova stranka našla precej pristašev. Utegne se celo zgoditi, da bo zavzela vlado. Tako se bo Turčija spremenila v čisto demokratično državo z dvema strankama, ki se bosta menjavali pri vladi.

Književni pomenki.

Ivan Cankar: *La mia vita*. Traduzione dallo sloveno, studio critico e note di Bartolomeo Calvi. »Mussolinia«, edizione Paladino. Mantova, 1930. Anno VIII. Pag. 267.

Pred vojno so Italijani imeli malo pojma o kulturi slovanskih narodov. Ruske velikane so prevajali iz francoščine (Ciampoli), o Slovenceh sploh niso vedeli, da so na svetu. Po vojni je drugače. Zanimanje za slovanstvo raste, krog poznavalcev slovanske omike in slovstev se širi. O Slovenceh so pisali G. Mayer, G. Lorenzoni (ki je pa klaverno končal), A. Crocchia, W. Giusti, U. Urbanaz, B. Calvi in drugi. Vsi ti so laškemu bravelu odkrili marsikateri zaklad slovenske umetnosti. Calvi je med

Ko je pogledal deklico, klečečo na nasprotni strani, se je prezirno nasmehnil. Nato je vzel ključ ter odprl zamrežena vrata. Jetnica je z radostnim vzklikom padla na kolena in poljubljala njegovo tuniko in roko.

»Dobro, Neftisa, umiri se!« je rekel ravnodušno. »Vem, kako te veseli moj prihod, toda morala bi si vendar zapomniti, da me mučiš z izbruhom svojih čustev. Pojdiva. Večerja naju čaka.«

Okrenil se je in stopal dalje v Neftisinem spremstvu, ki je zaprla oči pod njegovim ledenim pogledom.

Hodnik se je končeval v dvorano, sredi katere je stala krasno pogrnjena miza za dvojico oseb. Horem-sita od njegove bližine. Jedi se je komaj dotaknila. Iz se je sedel na pozlačeno stoličko, a njegova družabnica njemu nasproti. Sužnji so jima začeli molče streči.

Knez je jedel z velikim tekom. Neftisa pa je bila oči, ki jih je upirala v Horemseba, je odsevala ljubezen, ki je mejila na oboževanje.

Po končani večerji je knez vstal in šel v vrt. Tiho je stopal po drevoredu in prišel do dvorca. Dvorec je bil slabotno razsvetljen z dvema trinožnikoma, v katerih je tlela žerjavica. Dva majhna dečka sta neprestano metala v ogenj dišave, katerih zadušljivi vonj se je širil po dvorcu in okrog rastočem grmovju. V ozadju

je bila odprtina, segajoča od tal do strehe. Vodila je na veliko trato, ki jo je obdajalo drevje.

Knez je padel na posteljo, kakor da je strašno utrujen. Njegov zamišljen pogled je ravnodušno begal po Neftisi, ki mu je sledila semkaj in je zdaj sedela na nizkem stolčku ter zasledovala sleherno njegovo kretnjo.

Horemseb je ležal nepremično nekaj minut zatopljen v misli. Nato se je nekoliko vzravnal in zaploskal z rokama. Skoraj v tistem trenutku se je v senci dreves razlegel enoličen izviren napev, ki je bil zdaj nežen in zamirajoč v melodičnem odmevu, zdaj divji in pronicav, podoben vetrovnemu zavijanju, in silno dražec poslušalčeve živce. Končno je petje utihnilo.

Tedaj je pristopil k Horemsebu mož, ki je bil popolnoma belo oblečen. Spoštljivo je prinesel dve čaši in dva vrčka: eden je bil zlat, drugi srebrn. Knez je vzel najprej zlati vrček, napolnil z njim čašo in jo izpraznil. Iz drugega vrčka je napolnil drugo čašo in jo podal Neftisi, ki je bila sklonjena nad posteljo. Komaj je začutila močno dišečo tekočino, ki je tako vplivala na njena čutila, se je stresla, prijela čašo in jo v dušku izpraznila.

(Dalje.)

njimi časovno zadnji. Zanima ga posebno Ivan Cankar. Lani je prevedel »Kralja na Betajnovi«, letos pa »Moje življenje«. Obema knjigama je napisal dolg uvod.

»Moje življenje« je umetniško gotovo močnejše kot »Kralj na Betajnovi«, in zato je tudi prevajanje hvalečnejše. Calvi se je s prevodom potrudil. Vidi se mu, da se hoče poglobiti v duh slovenskega jezika, kar se mu več ali manj tudi posreči. Tu in tam se pa še prav nerodno spotakne, o čemer je precej izčrpano govoril že dr. Budal v zadnji številki »Lj. Zvona« (str. 506-509). Treba je pač računati z dejstvom, da ima tudi slovenščina mnogo samo njej lastnih jezikovnih potankosti.

V uvodu razlaga Calvi postanek in vsebino »Mojega življenja« ter nekatere sestavine Cankarjevega duševnega življenja (pesimizem, mržnja do vsakršne sistematike itd.). O Cankarju si je na podlagi proučevanja ustvaril čisto svojo sodbo, ki se v marsičem razlikuje od sodbe slovenskih raziskovalcev. Osnova Calvijevega raziskovanja je primerjanje s podobnimi deli tujih pisateljev, o katerih je znano, da jih je Cankar bral. To metodo je uporabil že pri analizi »Kralja na Betajnovi«. »Moje življenje« primerja z Rousseau-

jevimi spisi, zlasti z »Izpovedmi«, ki so Rousseaujev lasten življenjepis. O Cankarju seveda še dolgo ne bo vse dognano, a tisti, ki bo kdaj pisal monografijo o Cankarju, bo moral vpoštevati tudi Calvijeve zaključke.

Oprema knjige je Cankarja dostojna. Zanj gre čast založbi.

Ciril Ivanov: Čuvaj Suta in drugi spisi. Tiskala in založila »Tipografia consorziale«. Trst, 1930. Str. 111. — Biblioteka za pouk in zabavo, IX.

Edini izvirni prispevek IX. zvezka »Biblioteka za pouk in zabavo« je Cirila Ivanovega novelica »Čuvaj Suta«, ki se čedno bere, poseben glede na to, da je pisateljevo prvo nekoliko večje leposlovno delo. Slog pa je izpiljen. — Drugo so prevodi. Bevk je prevedel »Kozo« Mihajla Zoščenko (stavek »če se ima kozo« na 33. strani bi se po 30. letni nepretrgani in že dosadni pesmi o Urši Plut lahko glasil pravilno), ki res dobro zastopa sedanjo rusko obešenjaško veselost, Maksa Samsa poroča o deželi Eskimov po Kr. Ledenu, Ivan Vouk pa je poslovenil novelo »Aska Mariam«, katero je pisal ruski pisatelj Peter Krasnov.

a. k.

Kaj nam pišejo z dežele?

S Pivke.

Klenik pri Št. Petru na Krasu. — (Usahli cvet.) — Smrt je nena doma pobrala vzorno 21letno dekle Pepko Lukovo. Bila je prednica Marijine družbe, vneta cerkvena pevka in povsod priljubljena. Tri njene sestre so zapustile svet in se posvetile redovnemu življenju. Tudi Pepki se je zahotelo tja. Njen pogreb je bil lep, prisrčen. Spremljale so jo družbenice iz domače in sosednjih far. Dekleta! Spomin na skromno, tiho, a notranje bogato življenje drage Pepke naj nas izpodbuja, da bodo naša dekliška leta lepa in čista. Spoštovani družini Lukovi pa naše odkrito sožalje!

Gabrak. — Po dolgem času moramo javiti žalostno novico: naša mladina kljub slabim časom še vedno ni pozabila plesati. Za zadnje cerkveno žegnanje smo se pa še prav pošteno postavili. Imeli smo javen ples. Bil je to praznik posebno za naše gabrške »Maričke«, ki so tako hude plesalke, da so se morale iti še drugo nedeljo na Prelože vrtet. Vročekrvice so še naše fante — ki so postali nekam soledni — vzpodbujale z lastno pesmico:

»Na Prelože smo marširale,

nazaj smo se ozirale:

Preljubi fantje, kje ste bli,

da za nami niste še prišli?»

Letos se nam prav zares zdi narobe svet. Namesto da bi se brigali za bodočnost, trošimo denar za plese in druge zabave. — Pšenice smo imeli malo — ovsa pa, ki je sicer naš najjačji pridelek, prav nič. Vse so pojedle kobilice. Vaščan.

Grobišče. — (Strela.) — V petek dne 12. sep. okrog poldne je udarila strela v hišo posestnika Antona Turka in prišla v kuhinjo, kjer sta pri štedilniku sedela gospodar in njegova žena. Gospodar je takoj nezavesten

padel na tla in v hipu mu je strela užgala obleko, da je ves gorel. Priskočila mu je na pomoč žena in nato še hčerka Lucija, da sta ga rešili iz ognjenih plamenov. Strela se je iz kuhinje skozi zid obrnila v hlev, kjer je ubila enega kozliča. Hiša se sicer ni vnela, pač pa je od strele na več mestih poškodovana. Gospodarja so močno opečenega z avtom prepeljali v bolnišnico v Postojno. Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!

Koritnice pri Knežaku. — Malo kasno poročamo, da je pri nas grana ubila 11letnega Rudolfa Tomšu iz ugledne družine Ohanove. Rodbini naše sožalje. Dvema drugima fantičema je ob drugi priliki prste zelo pokvarilo na rokah. Ljudje se še ne dajo prepričati, da je take reči potrebno pri miru pustiti.

Knežak. — Na mali Šmaren ponoči nas je zbudil plat zvona. Gorela je Brumnova šupa, polna slame s slamenato streho. Ker ni bilo vetra, so ogenj gasilci kmalu pogasili. Škoda je precejšnja, še večji je bil strah.

Laže pri Senožečah. — Malo pa le moramo popraviti dopis v 30. številki. Zadnji dež, upamo, nam bo malo pomagalo. Tudi plešemo ne tako grozno kot se onemu dopisniku zdi. Za razdrapanje kapelice smo tudi že nabrali nekaj denarja. Na novo smo prebarvali in popravili zvonik. Vsa čast za to g. župniku iz Senožeč.

Iz Vipavske doline.

Goče. — (Tristoletnica župne cerkve.) — Letos praznuje naša lepa župna cerkev tristoletnico. Za ta veliki jubilej je bila znotraj vsa prenovljena. Letos je dobila še nove zvonove, električno razsvetljavo ter nove orgle. Posebno slovesnost tristoletnice pa smo imeli od 21. do 24. avgusta z duhovnimi vajami, ki jih je imel preč. g. misijonar Klančnik. Vse te tri

dni je zvečer slovesno pritrkovanje spominjalo farane in okoličane na redko slovesnost, na zvoniku pa se je vse te večere v rdečih žarnicah bliščala jubilejna številka 300. Cerkev so dekleta izredno lepo okrasila. Pod obokom sta bili letnici 1630. in 1930. z žarnicami rdeče razsvetljeni. Razun pred cerkvijo so postavili fantje po vasi še štiri mogočne slavoloke, sredi vasi se je nad vsemi dvigal visok mlaj. Višek slovesnosti je bila sklepna procesija 24. avg. popoldne, katero je vodil preč. g. dekan vipavski v spremstvu devetih gospodov duhovnikov in velike množice ljudstva tudi iz drugih krajev. Preč. g. dekan je nosil Najsvetejši še v krasni monštranci, ki praznuje tudi tristoletnico. O tej monštranci je že pred 3. leti je pisala »Goriška straža«, da je bila 26./5. 1890. iz tabernaklja z Najsvetejšim vred ukradena ter da je bila 25./7. 1927. od naših pastirjev v Preksoncu najdena razbita pod nekim kamnom. Med procesijo sta lepo prepevala erzeljski in domači zbor. Pri sklepni pobožnosti je mojstersko igral na nove orgle vipavski organist gosp. Vilhar. Vse pohvale so vredni farani, ki so v zadnjih letih za prenovo cerkve prostovoljno darovali nad 40 tisoč lir. Bog daj, da bi lepa župna cerkev stala še stoletja ter bila faranom kažipot v lepši, nebeški dom.

Selo na Vipavskem. — V petek dne 12. septembra je po kratki in mučni bolezni zatisnil oči šestnajst in pol letni Radko Bavčar, mizarski vajenec pri tukajšnjem mizarskem mojstru gosp. Bavčarju. Žalostni materi, ki je izgubila svojega edinega otroka, naše sožalje.

Št. Vid pri Vipavi. — (Smrt.) — 30. m. m. je umrla v častitljivi starosti 78 let gospa Kristina Premru, mati znanega skladatelja in ljubljanskega stolnega kanonika g. Stankota in tukajšnjega trgovca g. Franceta. Imela je veličasten pogreb. Vodil ga je vipavski dekan v spremstvu osmih duhovnikov. Pokoj blagi materi, družini iskreno sožalje.

Šempas. — (Strela.) — Zadnjo sredo ponoči je udarila strela v hišo Jožeta Špacapana na Otavi, št. 111. Zrušila je dimnik in več metrov strehe ter po sosednem zidu, na katerem je pustila več sledov, šla v zemljo.

Erzelj nad Vipavo. — (Cerkvena opet je.) — Do zadnjih let je vodil naše cerkveno petje starešina Anton Volk. Petje je bilo lepo. Za 20 letno vodstvo cerkvenega petja smo vsi farani spoštovanemu starešinu zelo hvaležni ter se mu za njegov brezplačni, požrtvovalni trud lepo zahvaljujemo. Pa mladi fantje so si zaželeli bolj umetnega petja. Zato so naprosili pevovodjo Franceta Čehovina iz Gaberja, naj jih hodi učiti petja. Mladina se je z vsem ognjem oprijela cerkvenega petja pod požrtvovalnim pevodjem Čehovinom ter imamo že nekaj let tako lepo petje, da bi delalo čast velikim faram.

Velike Žablje. — (Naši zvonovi in še kaj.) — Pred dvema letoma smo si nabavili nove zvonove in napravili konec tišini, ki je trajala toli-

ko povojnih let. Zdi se pa, da bodo naši zvonovi kmalu zopet mutasti, ker se je eden ubil, drugemu se je pokvaril bat (žvenkelj), tretjemu se pa bo v kratkem utrgala vrv. Kdo je kriv, da se ti nedostatki ne uredijo? Ali se bomo res morali vrstiti in trikrat na dan klicati iz stolpa, koliko je ura? — Lanskega vina je v vasi še kakšnih 250 hl, torej manj, kot smo se bali, da ga bo dočakalo nove trgatve. Ta ne qbeta mnogo, ker je toča napravila velikansko škodo in je v splošnem vzela nad eno tretjino pridelka.

Dobravlje. — V dopisu »Iz Šturij«, ki je bil priobčen v zadnji številki »Novega lista«, so bile nekatere ne- točnosti o nesreči z motornim kole- som. Ponesrečenka se ne imenuje Hrobat in ni iz Dobravelj, temveč se imenuje Leopolda Rustja in je iz Skrilj, po domače Mikuževa. Pone- siečenko so tako prepeljali v goriško bolnišnico, kjer je v soboto (13. IX.) preminula in smo jo v ponedeljek pokopali. Obilna udeležba pri pogrebu in darovano cvetje je pokazalo, kako je bila priljubljena. Težko prizadeti družini naše iskreno sožalje.

Log pri Vipavi. — (Kraj mo- litve.) — Zadnjo nedeljo v avgustu smo verni možje in fantje tretjič na- polnili cerkev Matere božje v Logu. Prišli so Idrijčani, Pivčani, Kraševci ter mnogi spodnji in gornji Vipavci. Zvečer je zbranim romarjem govoril č. g. Ferjančič. Zjutraj je nadaljeval č. g. iz Šturij, ob desetih je zaključil č. g. dekan iz Vipave. Vsi govorijo so se izli- vali v eno veliko načelo: »Spoštuj zapo- vedane praznike! V cerkvi je celo noč trajala pobožna molitev. Ganljivo je bilo, ko so se zgrinjale dolge vrste mož in fantov k mizi Gospodovi, da si iz- prosijo blagoslova za bodočnost. Petje je bilo izredno lepo. Pelo je nad 80 pevcev iz raznih župnij, združeni v en zbor pod vodstvom g. J. Bratuža. Takega petja bi si želeli tudi ob dru- gih romarskih shodih v Logu. — Šmar- ni prazniki privabijo v Log dosti ro- marjev, kramarjev in radovednejšev. Letos smo imeli kar 6 vinskih točilnic. Na vrtiljaku je pa norela »moderna« mladina. Romanje naj bo romanje, zato bi bilo prav, da bi oblastva ob shodih prepovedala ob cerkvi »kome- dije«.

Slap pri Vipavi. — (Razno.) — V nedeljo 7. septembra je pristopilo k prvemu sv. obhajilu 32 otrok. Gan- ljivo je bilo videti male, s kakim hre- penenjem so pričakovali trenutka, da prejmejo Jezusa v svoje srce. — Zad- njo soboto 13. t. m. je bilo zaklju- čeno cerkveno šol. leto s sv. mašo in razdelitvijo spričeval. — Naša cer- kev je prejela v dar lep kip Srca Jezu- sovega, ki ga je darovala blaga do- brotnica. Naj ji S. J. za ta velikodušni dar bogato poplača! — Premeščena je bila v Umbrijo tukajšna šol. vod. g. čna Mila Dovganova, ki je 3 leta lepo vzgajala naše otroke. Slapenci jo ohranimo v trajnem spominu, želeč ji mnogo sreče in uspehov na novem mestu! — Ljudje obsojajo zadnji do- pis o »babji veri« in se zgražajo nad dopisnikom. Ta »babjevernost« se je

najbrž porajala v možganih dopisni- ka, ki je hotel osmešiti Slapence, a je samega sebe.

Prvačina. — (Zasačen tat.) — V nedeljo okrog tretje ure zjutraj so zasačili domačini nekega Kraševca, ko je v kurniku Andreja Vodopivca (pri brivcu) ravno hotel pobasati ne- kaj kokoši. Izgovarjal se je, da je v rož cah in da išče prenočišče. Orož- niki so mu zato tudi oskrbeli precej trdo ležišče.

Šmarje. — (300-letnica.) — 300- letnico župne cerkve smo obhajali 14. t. m. z vso mogočo slovesnostjo. Na vasi je stalo pet prelepih slavolokov, cerkve pa niti opisati ni mogoče. Božji hram je bil cvetoči gaj, da je ljudem začudenje kar sapo jemalo. Pod školom pa so skozi dva dni po- kali topiči med veselim razpolože- njem ljudstva. Gostov iz vseh krajev je bilo obilo. Naj bo na tem mestu izrečena iskrena hvala vsem, ki so se potrudili, da je slovesnost tako si- jajno uspela; predvsem brhkim de- kletom, fantom, voznikom in daro- valcem mlajev. Tu se je posebno žrtvoval gosp. Srečko Poljšak. Ma- rija naj vsem plača! Hvala tudi hrab- rim »šicmajstrom«, ki so s svojimi »kanoni« pretresali ozračje in zadr- ževali dež.

S Krasa.

Povir. — Po šestih letih nas je zopet obiskal naš prevzvišeni vladika, da je podelil 200 otrokom zakrament sv. birme. Z veliko častjo in veseljem smo ga sprejeli. Vsa čast fantom in dekletom, ki so tako lepo okrasili cer- kev in prostor pred njo. Cerkevni zbor pod vodstvom vnete gospodične Žvabove iz Šturij se je tudi zelo po- trudil.

Iz Istre.

Kubed. — (Želja. — Olike.) — Vodnjak in napajališča smo očistili. Saj pa je tudi bil skrajni čas, ker je živina že začela srebati blato. — Skozi našo vas gre že dolgo let električni tok iz Opčin v Pulj, a v naši vasi še vedno nimamo električnih luči. — V nedeljo je več ljudi opazilo neki go- sposki avto, ki se je pri Gračišču usta- vil. Dva gospodiča sta skočila v bliž- njo njivo, nalomila koruznih storžev in jo odkurila. Lepi izletniki!

Iz Gor.

Ponikve. — (Volkovi.) — V no- či od 6. na 7. septembra so nepričako- vano obiskali našo vas — volkovi. Razgrajali in tulili so po vasi, da je bilo kaj. Pri vaškem napajališču so vso vodo popili, pa tudi marsikate- ga vaščana so pripravili ob počitek. — Upamo pa, da se v bodoče ne bodo več taki dvonožni volkovi priklatali v vas, ker se jih vsi pametno misleči branijo.

Lokve. — Kar še ne pomnijo na Lokvah, se je zgodilo preteklo nede- ljo. H krstu so bili prinešeni kar 4 otroci: 3 dečki in ena deklica. Ena mati je imela dvojčke, dve drugi pa vsaka po enega fantiča. Vsem štirim

najmlajšim Lokvanom obilo božjega blagoslova na življensko pot. — Ve- čina letoviščarjev nas je že zapustila. Sicer letos vreme ni bilo ravno ugod- no, vendar smo imeli še dosti obisko- valcev.

Trnovo pri Gorici. — Zadnjo so- boto okrog poldne sta se pri delu po- nesrečila 16letni Jožef Cej in 14letni Ivan Plesničar. Ceju je odtrgalo obe roki od zapestja, Plesničar je pa od- nesel samo lahke poškodbe. »Zeleni križ« je oba odpeljal v goriško bol- nišnico.

Čepovan. — Večina letoviščarjev nas je zapustila. Letošnja poletna sezona je bila sicer nekoliko motena, ker so bila mnoga stanovanja zase- dena po vojaštvu, vendar z veseljem ugotavljamo, kako se od leta do leta bolj vpoštevata naša zdrava voda in naš krepilni planinski zrak. — Letina je prvotno kazala ugodno, toda pre- pogosto deževje je škodovalo naše- mu glavnemu pridelku krompirju. V tem pogledu bo nam v zimi bolj trda predla, vendar pa upamo, da bodo mlekarne redno poslovale in tako od- pomogle gospodarski krizi. — Čuje- mo, da so se mnogi s prenačeno pro- dajo premoženj opeharili. Na negoto- vo ne smemo nikdar prodati svojega doma.

Volarje. — 27. avgusta je zgorel Ivanu Rejcu senik s 40 stoti sena, 20 stoti slame in dvema kozama. Škode je okoli 25.000 lir. K sreči je krita z zavarovalnino. Pri gašenju so pridno pomagali domačini in orožniki. Pri- hiteli so tudi tolminski gasilci, a so imeli premalo cevi! — Neka goriška tvrdka nam dela nov most čez Sočo na vrveh. Nekaj zaslužka so dobili tudi domačini. — Pred letom dni so napeljali električne žice. Zdaj smo dobili tudi 3 občinske žarnice, a le na en konec vasi.

Iz Brd.

Števerjan. — V petek popoldne je v Gospodu zaspal Jakin Karl. Njego- vo življenje je bila nepretrgana veri- ga trpljenja. Udano je živel, udano umrl. N. p. v m.! — Slabo vreme nam ne pusti spraviti otave. Skrajni čas je bil, da se je začelo s popravo občinskega doma! Poprej bi stala po- prava manj.

Iz goriške okolice.

Štandrež. — (Ob svežem gro- bu...) — V četrtek nas je vse pre- tresel mrtvaški zvon, ki je naznanjal smrt 24letnega Jožefa Nanuta. Pogreb, ki se je vršil naslednji dan, je bil jasna priča, kako je bil pokojnik spoštovan in priljubljen. Pogreba so se udeležili vsi Štandrežci in delavci Mozerjeve tovarne, kjer je bil rajni za mehanika. Črno oblečeni fantje in be- lo oblečena dekleta so nosili 7 vencev. Za krsto so pa žalostni korakali star- ši, brat, sestra in nevesta, s katero se je nameraval prihodnji mesec za vedno združiti. Ko je domači pevski zbor zapel pred hišo »Mrtvaški zvon«, so se vsem vlile solze. Še bolj pre- tresljivo pa je bilo na pokopališču.

Naj Ti bo, dragi Pepi, lahka domača zemljica in izprosi pri Vsemogočnem blagoslova za vse, ki so Ti bili v kratki dobi življenja prijatelji.

Št. Maver. — (Slabo leto. — Za poslite domačine!) — 8. t. m. smo v velikem številu spremili na domače pokopališče 60 letnega Benso Antona, očeta krščanske družine. Šel je v svetovno vojno kot krepak mož, vrnil se je že siv starček. Bog mu daj raj, družini izrekamo odkrito sožalje. — Naša vas je od toče ena najbolj prizadetih. Tako slabe letine niti stari ljudje ne pomnijo. Davkoplačevalci upajo na davčne olajšave. Često nam popravljajo. Tudi pot na pokopališče je potrebna. Mrličje moramo nositi po nevarni stezi. Upamo, da se bo začela naša cerkvena kmalu popravljati. Pri tem delu pa naj bodo tudi domačini zaposleni!

Sv. gora pri Gorici. — Na mali Šmaren se je zbralo tu nad 5000 romarjev. Na razpologo je bilo 14 spovednikov, ki so ostali v spovednici skoraj vso noč. Zelo lepo je prepeval pevski zbor iz Vojšnice, izkazali pa so se tudi mladeniči iz Bilj. Ljubezen do Marije je pripeljala tudi za praznik Imena Marijinega zelo mnogo častilcev, posebno iz Vipavske in Soške doline, pa tudi s Tržaškega in Furlanije. Potrebni smo milosti, zato jo iščimo pri Njej, ki je milosti polna.

Iz tržaške okolice.

Gropada. — V Gropadi je strela udarila v »Lekčevo« hišo in ubila 26 letnega Vinkota Križmančiča, ki je stal na vratih. Plazila se je naprej in ubila še tri krave Francetu Kalcu. Pa še ni bilo zadosti. Sosedu je ubila še eno kravo in mu zažgala hlev. Tudi Kalčev hlev se je vnel. Vaščani pa so kmalu pogasili ogenj.

Iz idrijskega kotla in okolice.

Visoko imenovanje. — Vest, da je naš preč. msgr. Arko imenovan za častnega kanonika goriškega stolnega kapitlja, se je minulo sredo hitro raznesla po mestu in napravila povsod veselo razpoloženje. Še isti večer se je visokemu slavljenju poklonilo zastopstvo idrijskih meščanov ter mu k zasluženemu odlikovanju, ki je v ponos Idriji, iskreno čestitalo. Želja vseh Idrijčanov je, da bi častitljivi odlikovanec to čast še dolgo, dolgo med nami užival.

Velikodušen dar. — Zadnjič smo poročali o težkem položaju Tratnikove družine. Zdaj smo zvedeli, da je goriški prefekt daroval 200 lir za olajšanje bede nesrečne družine.

Poroka. — Poročil se je rudar Ivan Mihovec z Antonijo Moravčevo. Obilo sreče!

Nov grob. — V torek 9. t. m. smo spremljali k sv. Križu 61letnega rudarja Alojzija Štumargerja. Pokojni je bil po rodu iz Štajerskega; leta 1893. je z nekim našim rudar-

jem, ki sta bila skupaj pri vojaki, prišel v Idrijo in je pri rudniku dobil delo. Naj počiva v Bogu!

Sp. Idrija. — (Požar.) — V petek 12. t. m. je na nepojasnen način izbruhnil požar na parni žagi g. Hmelaka, ki je v par urah uničil poslopje žage, stroje in druge naprave. Goreti je začelo okoli ene ure zjutraj; na pomoč so prišli naši in idrijski gasilci, oddelek vojaštva in mnogo ljudstva. K omejevanju požara je veliko pripo-

Kaj se sliši po svetu.

Užaljeni »kralji«.

Pariški modni krojači, ki narekujejo ženskemu svetu, kako se morajo po modi oblačiti, so vsi užaljeni. V modnih listih se namreč pritožujejo, da se ženske ne drže predpisane mode dolgih kril. Zlasti Američanke in Nemke da hodijo svoja pota. Se vidi, da je ženska ničemurnost močnejša od ukazov modnih kraljev.

Vojaki v krilih.

Sovjetska vlada je dala po vaseh nabiti proglas, da se v rdečo mornarico sprejemajo tudi mlada, zdrava dekleta. Ženski prostovoljni mornarji ne smejo imeti več kot 21 let in ne manj kot 18. Uporabljali jih bodo večinoma v kuhinjah in pri brezžičnih postajah.

Gorje samcem!

Vlada v Hedžasu (arabska država ob Rdečem morju) je sprejela postavbo, da se morajo vse nad 15 let stare osebe poročiti. Kdor ni poročen, marsi v luknjo.

Največja stavba.

V Njujorku so položili temeljni kamen za najvišjo hišo na svetu. Imela bo 102 nadstropij.

Vreme dela.

Na njujorških dirkališčih so vedno v zadregi zaradi vremena. Zato so sklenili, da bodo najeli vremeno slovo, ki bo naprej povedal vreme. Te dni se je pa dirkaški družbi ponudil neki učenjak, Sykes po imenu, ki je znašel poseben aparat, kateri prežene dež nad določenim prostorom. Tega moža so brž vzeli v službo za lepo plačico 1000 dolarjev (19.000 lir) za vsako dirko.

Preveč knjig?

V Angliji se opaža, da se vsak mesec več tiska. V zadnjih šestih mesecih je književna proizvodnja narastla za 100 odstotkov. Povprečno izide po 100 novih romanov na teden. In vendar jih ljudje vse kupujejo. — Kakšno potrebo po knjigah so imeli stari Kitajci, nam pa izpričuje neki velikanski kitajski slovar, ki obsega 5200 debelih zvezkov. Za eno majhno knjižnico ga je. Še večja je pa neka kitajska enciklopedija. (naučni slovar), ki obsega 22.937. zvezkov. Za en izvod slovarja (obsegajoč vse zvezke, seveda) so morali zgraditi kar precejšnjo palačo. Kako smo še daleč za starimi Kitajci.

Starost zemlje.

V nemškem mestu Kraljevcu ob baltičkih bregovih so te dni prišli skupaj nemški prirodoslovci. Na zboro-

mogel hidrant, ki ga ima bližnji sosedi Velikajne. Sreča le, da je bilo dosti pomoči in da so bile vse velikanske množine lesa, ki leže okrog žage od stalnega deževja premočene. Drugače bi bila nesreča strašna, ker se je že itak v nemalo več skladovnic lesa.

Kanomlja. — Pri popravilih v šoli se je ponesrečil zidar Josip Likar iz Idrije. Spodrsnilo se mu je tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil levo roko. Zdravi se v idrijski bolnišnici.

Zgubljen avtomobilno kolo.

Na poti z Brji do Črnega vrha je prejšnji četrtek 11. t. m. lastnik tovornega avtomobila Martin Velikajne iz Idrije zgubil rezervno kolo znamke »Fireston«. Kdor je našel, naj je proti primerni nagradi vrne lastniku.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 16. sept.

Sadje: grozdje 100 do 120, smokve 100, češplje 140, jabolka 200 do 240, hruške 240.

Zelenjad: radič 50 do 200, zelje 50, solata 50 do 60, solatica 200, jajčevci 140 do 160, bučice 200, fižol v stročju 80, za kozico 120, špinača 100, domača 180, paprika 120, blitva 70 do 80, pesa 40, paradižniki 100, korenje 80.

Krompir 40 do 45.

Gorica, 17. sept.

Sadje: grozdje navadno 80 do 100, rebula 100 do 130, palestinka 180 do 220, jabolka 150 do 220, hruške razne cene, češplje 110 do 120, breskve 250 do 400, orehi 300.

Zelenjad: fižol v stročju za solato 40, za kozico 50, koče 80, korenje 40, paprika 30, solata endivija 30 do 40, kapus 50 do 60, špinača 50 do 60.

Krompir 35 do 40, **jajca** 50 do 55, **maslo** 11 do 12.

Opomba: Kolikor je na trgu češpelj so skoraj vse iz Bosne. V inozemstvo gre iz Gorice zelo malo blaga (komaj kakšna košarica grozdja), zato gre skoraj vse blago v Trst.

Krompir gnije.

Če nočeš, da ti bo krompir gnil, ne smeš spravljati še vlažnega v klet. Ko ga skoplješ, ga moraš pustiti nekoliko časa na solncu, da se osuši, potem pa ga dobro preberi in le prav zdravega spravi v shrambo; presekanega, nagnitega in drobnega spravi na drug kup

in ga kmalu porabi. Predno pa spraviš krompir v shrambo, moraš isto dobro prečistiti, pomesti in če le mogoče vsaj poškopiti z apnenim mlekom. Koristi tudi, če krompir na kupu potrosiš z razpadlim živim apnom, tako zvanim apnenim prahom. Od časa do časa moraš krompir prebrati in ločiti zdravega od nagnitega. V deževnem vremenu itak skoraj nimaš drugega dela.

Jalove trte

spoznaš najbolje sedaj pred trgatvijo. Zaznamuj jih, potem pa poskrbi, da jih nadomestiš ali precepiš.

Posušeni paradižniki.

Razpolovi počez, paradižnike jih dobro osoli, potem posuši na solncu ali pa v zmerno kurjeni peči. Ko so paradižniki suhi, jih nabodi na vrstico in vtakni med dva paradižnika po eno lavorjevo pero (lorberja). Posušene paradižnike shrani v papirnatih vrečkah, katere obesiš v zračnem in suhem prostoru.

Če hočeš uporabiti posušene paradižnike, jih najprej operi v mlačni vodi, potem pa jih moči v obilni sveži vodi, da tu izgube slanost in da se zmehčajo ter nabreknejo. Rabiš jih kot sveže paradižnike, tudi za napolnjevanje.

JE LI VSE V REDU ZA PRIHODNJO TRGATEV?

Najbolj moramo paziti na posodo, v kateri hranimo vino, to je na vinske sode.

Novi sodi.

Preden napravi dober sodar vinski sod, dne doge in dna v vodo, ki izpere iz lesa čreslovino in druge snovi, ki bi lahko dale vinu slab okus. Če se to ni zgodilo, je treba sod dobro izpariti. Zato imajo v velikih kletih posebne izparilnike, parne kotle, iz katerih napeljejo v sode vodno paro. Naš vinogradnik nima izparilnikov, ima pa vročo vodo, s katero sod zakuha.

Na vsakih 100 litrov sodove vsebine vzamemo vsaj 20 litrov vrele vode in jo zlijemo v sod, katerega dobro zabijemo, potem pa valjamo in obračamo, da pridejo doge in dno v dotiko z vročo vodo. Iz vroče vode se razvije nekoliko pare, ki prodre tudi v najmanjše luknjice v lesu. Predno se voda ohladi, jo je treba izliti iz sode in zopet naliti vroče vode. Če to ponovimo štiri ali petkrat, bo zadnja voda že čista; nato splaknemo sod še z mrzlo vodo.

Moč vrele vode povečamo, če ji dodamo 2 do 3% sode (na 20 litrov vroče vode približno pol kg sode). Lahko pa zakuhamo sod z navadnim lugom. Vedno pa je treba potem sod oprati še s čisto vročo vodo in končno tudi z mrzlo.

Rabljeni sodi.

Kdor je sode že rabil in jih takoj po odrabi skrbno pomil, zažveplal in zabil ter hranil na zdravem prostoru, ima za mlado kapljico že pripravljeno posodo, če sod enkrat umije s čisto vodo. Več dela pa ima, kdor ni soda skrbno pomil in ni z njim ravnal pravilno.

Če niso sodi ravno pokvarjeni, a

vendar v neredu, očistimo velike sode s krtačo; seveda moramo zlezti vanje. Predno pa čistiš s krtačo, odstrani vse drože, ki bi se držale dog. Male sode brez vratic očistiš s peskom ali drobnim kamenjem, ki ga streseš med

Ob bridki izgubi naše ljubljene

MILKE BATIČEVE.

ki nas je za vedno zapustila dne 9. septembra v najlepši mladostni dobi, se pristrčno zahvaljujemo za vse sočustvovanje, ki smo ga bili deležni.

Posebno zahvalo izrekamo preč. g. župniku Zegu za tolažbo v poslednjih urah, preč. g. prof. Terčelju za nagrebni govor, gg. pevcem za ganljivo petje, domačim fantom in dekletom za darovano cvetje, posebno še gospodičnima Slavici Cotičevi in Kristini Devetakovi, vsem njenim ožjim prijateljicam, ki so jo v boleznih obiskovale, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti.

Še enkrat, najlepša hvala vsem, Bog vam tisočkrat povrni.

Sovodnje, 16. septembra 1930.

Žalujoča mati, sestra in družina Tomšič.

□□□□□□□□□□□□□□□□

Semenska pšenica selekcioniranih ter izbranih vrst je na prodaj pri

G. Carlotto,

trgovcu s semeni in umetnimi gnojili itd. itd.

GORICA — PIAZZA CAVOUR 3.

□□□□□□□□□□□□□□□□

»Ljudska posojilnica« v Nabrežini, vknj. zadr. z neom. zav. vabi svoje člane k

IZREDNEMU OBČNEMU ZBORU,

ki se bo vršil v nedeljo, 5. oktobra 1930, ob 1 uri pop. v prostorih Obrtne šole v Nabrežini s sledečim

dnevnim redom:

1. odobritev novih društvenih pravil ter sprememba zadrage v »Società Cooperativa in Nome Collettivo« imenovano »Cassa Rurale di Prestiti« s sedežem v Nabrežini;
2. odstop načelstva in nadzorstva;
3. volitev novega načelstva in nadzorstva;
4. raznoterosti.

Načelstvo.

13.

PIAZZA ED. DE AMICIS

GORIŠKI

AL

GRAN RIBASSO

na

KORNU 13.

SE PRIPOROČA CENJENIM ODJEMALCEM
ZA OBILEN OBISK

NA NOVO ZALOŽENE TRGOVINE Z

MANUFAKTURO.

PIAZZA ED. DE AMICIS

13.

ZA OBUVALO RABITE
SAMO ČISTILO

LODIS,

KI USNJE OHRANI, OMEČI
== IN OSVETLI. ==

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via della Fonderia 3.

vodo v sodček, katerega potem valjaš na vse strani.

Sodi ne smejo puščati, zato moraš nategniti obroče na sodu. Če pa sod radi kakšnega pogreška v lesu pušča, je treba dotično mesto zakititi. Dober kit si lahko sam napraviš, in sicer takole: v kaki posodi (tudi ponvi) raztopi 25 gramov svežega loja, 20 gramov belega voska in 40 gramov svinjske masti. Raztopino odmakni od ognja in ko se začne trditi, ji dodaj še 25 gramov na finem situ presejanega lesenega pepela; vse dobro premešaj. Tako napravljen kit shraniš v kaki skatli na suhem kraju. Dober kit napraviš tudi iz navadnega čebelnega voska, kateremu primešaš enako težo presejanega lesenega pepela.

Če hočeš sod zakititi, moraš najprej mesto, kjer pušča, očistiti nesnage in dobro osušiti, potem ga šele zakitiš.

Pokvarjeni sodi.

Takih je pri nas radi naše nepazljivosti navadno zelo mnogo.

a) Plesnivi sodi.

Sodi postanejo plesnivi, če niso bili nič zažveplani, posebno če so ležali odprti in še na vlažnem prostoru. V plesnivih sodih ne gori sveča, oziroma plamen kmalu zamre.

V velike plesnive sode zlezemo, majhnim (brez vratic) pa vzamemo dno. Če je plesen le površna, jo navadno kmalu odstranimo s suho krtačo in suho cunjjo. Če pa se je plesen zajedla globoko v les, potem je treba sod ostrgati s strguljo prav do zdravega lesa, nato pa vse dobro obrisati. Ko je sod tako očiščen, ga s krtačo in vročo vodo pomijemo, potem pa za kuhamo z vrelo vodo, v kateri smo raztopili 5% sode (na 20 litrov po 1 kg). Nato sod zažveplamo in zabijemo, pred uporabo pa še enkrat oplaknemo z vročo vodo in končno še z mrzlo.

b) Cikasti sodi.

Cikaste ali kisle sode popravimo, če jih najprej operemo z 10% raztopino sode (na 10 litrov vrele vode 1 kg sode), potem pa še oplaknemo z 10% raztopino žveplene kisline (na 10 litrov vode 1 liter žveplene kisline). Končno je treba tak sod oprati še z vročo vodo, potem z mrzlo. Ko se sod ocedi in nekoliko posuši (po dveh dneh), ga zažveplamo in zabijemo. Po nadaljnjih 10 dneh sod odpremo, oplaknemo z mrzlo vodo in rabimo.

Enako pripraviš tudi sod od za-vrelke.

Vendar je treba paziti. Če je sod posebno močno cikast ali če je bila v njem posebno huda zavrelka, potem tak sod ni več za rabo, in je bolje, če ga porabiš za kislo repo ali zelje.

c) Dolgo prazni sodi.

V take sode skuhaj dober lug, potem jih operi parkrat z vrelo vodo, še enkrat z mrzlo in sod bo dober.

č) Gnili sodi.

Taki so navadno hudo plesnivi. Ravnaj tako, kot je rečeno pod a), gnile doge pa izmenjaj z novimi.

Pazi na posodo pravočasno. Ob trgatvi si lahko prihraniš zelo mnogo poznejših stroškov. Predvsem ravnaj pravilno s prazno posodo!

Ortopedični zavod A. ZECCHI TURIN - via Roma 31, I. nadstr.

KILE

Uspeh aparata ZECCHI v videmski pokrajini:
NOV OZDRAVLJENEG IZ VALVASONE PIŠE:

Dolžnost me veže izreči svoje priznanje in hvaležnost g. ortopedu ZECCHI, ki mi je s svojo posebno iznajdbo ustavil KILU, ki mi je delala zelo grenko življenje in me ovirala v mojem poklicu.

Plippo Jožef pok. Luke,
Via dei Fornasini, Valvasone (pokr. Videm)

Važna objava! Radi številnih pisem, v katerih nas stranke prosijo za informacije, javljamo, da bo ortoped ZECCHI dajal pojasnila in nasvete v

GORICI, v nedeljo 28. in v ponedeljek 29. septembra v hotelu
»Angelo d' Oro«.

Dott. GIUS. COMEL,

specialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumann in Hajeka na Dunaju in asistent prof. Brunettija v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9.-11. predp. in od 3.-4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

**Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
v TRSTU
SE JE PRESELIL
v ulico CARDUCCI 10/II.**

Ob sredo in sobotoh ordinira
v POSTOJNI

VELIKE POŠILJKE

ZIMSKEGA BLAGA

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Par primerov:

Lawntenis v vseh barvah	po L 1,80,
» težak	po L 2,30,
črtan frštanj	od L 2,80 naprej,
flanel v vseh barvah	od L 3.— naprej,
žameti za moške hlače	od L 7.— naprej,
hudičeva koža za hlače	od L 8.— naprej,
žamet za ženske obleke	od L 5.— naprej,
črn, fin žamet za zimske obleke	od L 17.— naprej,
svilena posteljna pregrinja	
la za neveste	od L 50.— naprej,
gorke odeje	od L 11.— naprej,
madapolam	po L 1,90,
platno »Madonna«, prvovrst.	po L 2,40,
platno za rjuhe, 150 cm vis.	po L 4,50,
laneno platno, 100 cm vis.	po L 6,50,
laneno platno, 150 cm vis.	po L 12.—

Vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Pazite na številko!

POTREBŠČINE ZA TRGATEV

„VINOGRARIA“

kalijummetabisulfit,
moštne tehtnice,
žvepleni amonijev
fosfat, zamaške,
kit za sode in
vratea, kipele
vehe, toplome-
rezaklet. Vse
dobite po
najnižjih
cenah pri
trrdki

PIAZZA DELLA VITTORIA 4.

Ta teden je izšla

»DRUŽINSKA KUHINJA«.

Sestavila Marta Uršičeva.

Ta nova, 500 receptov obsegajoča knjiga stane PET LIR.

Katoliška knjigarna v Gorici.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij
R. BREZIGAR

SPREJEMA

V GORICI

na Travniku št. 17/1 (Piazza Vittoria)
polec kinemaigrafa.

Nove postavbe.

PREKLIC OPOROKE.

Večkrat se zgodi, da hoče zapustnik preklicati svojo oporoko in da naroči tretji osebi, naj jo uniči. Kaj pa moramo reči v slučaju, če pooblaščenec ne izvrši zapustnikovega naročila? Če pooblaščenec oporoke ne uniči, ni govora o preklicu in oporoka ostane v veljavi. Ne moremo govoriti o preklicu, če ni oporočnik dejansko izredne oporoke, čeprav bi oporočnik na ves glas in pred vso javnostjo izpovedal svojo poslednjo voljo. Zapustnik mora oporoko tudi na postaven način napisati. Istotako ne moremo govoriti o preklicu oporoke, če je ni zapustnik izrecno preklical v oporoki, v notarski izjavi ali pa molče z novo oporoko ali s tem, da jo je uničil. Samo volja preklicati oporoko ne zadostuje, oporoko je treba tudi na zakonit način dejansko preklicati. V našem primeru torej ostane oporoka v polni veljavi, če je pooblaščenec ne uniči. Razume se, da imajo interesirane osebe po splošnih pravnih pravilih pravico zahtevati od pooblaščenca odškodnino, če ni oporoke iz zlobe ali krivde uničil. Če je zapustnik napravil več lastnoročnih oporok, ni mogoče govoriti o preklicu, ako je le eno izmed njih uničil. Uničiti mora vse.

Kdor je položil lastnoročno oporoko pri notarju, jo lahko vsak čas dvigne; istotako dvigne lahko vedno tudi tajno oporoko. Dvig oporoke pa še ne pomeni preklica. Če je pa tajna notarska oporoka veljavna le kot tajna in ne tudi kot lastnoročna, potem je dvig enak preklicu. Dvig oporoke se mora izvršiti v navzočnosti okrajnega sodnika in dveh prič. Zapustnik mora oporoko osebno dvigniti in ne po pooblaščenca.

Postaven preklic oporoke.

Člen 888. določuje: Oporočne določbe se postavno prekličajo, ako ni imel zapustnik, ko je delal oporoko potomcev ali če ni zanje vedel, če so se potomci pozneje rodili ali če je zapustnik pozneje zanje zvedel. Tu gre za po oporoki rojene otroke, pozakonjene in posinovljene. Isto velja tudi, čeprav je bil otrok že spočet, ko je zapustnik delal oporoko in čeprav je tedaj že priznal nezakonskega otroka, ki ga je šele po oporoki pozakonil.

Primer: Breclj Jožef je imenoval v svoji oporoki brata Vencelja za dediča in svoji sestri Pavli zapisal lep vinograd, ker ni imel takrat otrok. Po oporoki se mu je rodil sin Francek. Francek dobi v tem primeru vso zapuščino po sami postavi in brat Vencelj izgubi vsako pravico do zapuščine in sestra Pavla izgubi pravico do zapisa.

Ta določba nima veljave za slučaj, če je zapustnik v svoji oporoki določil, da mora ista ostati v veljavi, če-

V vašo korist
bo!

Pred novo letno dobo

obiščite našo zelo bogato izbero zadnjih modnih izdelkov, ki smo jih dobili iz največjih evropskih središč. Zlasti velika je izbora

sukna

vseh vrst in pa

svilenin, žameta ter
flanel,

s katerimi so naši oddelki bogato založeni.

Najboljše vrste -
najnižje cene -
oglejte si naše
izložbe.

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

prodaja vedno boljše blago
po vedno nižjih cenah.

prav bi se po oporoki rodili potomci ali čeprav bi se po oporoki zglasil potomec, za katerega ni zapustnik prej vedel.

Ako bi bili otroci in potomci, ki so se pozneje rodili ali kateri so se šele po oporoki zglasili, nesposobni za dedovanje, ostane oporoka v veljavi. Istotako ostane oporoka v veljavi, če umrjejo ti potomci pred zapustnikom.

Če živijo zakoniti potomci zpusnikovi, ko dela oporoko, ki ne morejo dedovati zaradi nevrednosti, se oporoka postavno preklicuje, če se po oporoki rodijo zapustnikovi potomci ali če se zglasijo potomci, ki so bili prej neznanči in so sposobni dedovati.

Preklic preklica.

Zgoraj smo rekli, da se ne more zapustnik odreči pravici preklicati svojo oporoko. Istotako se ne more oporočnik odreči pravici preklicati preklic prejšnje oporoke. Člen 919. pa določuje, da je mogoče preklicati preklic prejšnje oporoke le z novo oporoko in nikdar le s tozadevno preklicno notarjo izjavo:

Primer: France Humar je imenoval v prvi oporoki svojo hčerko Ivanko za svojo dedinjo. Pozneje je pri notarju pred štirimi pričami to svojo oporoko preklical. Sedaj se pa kesa in bi rad uničil (preklical) ta preklic. To lahko stori, toda ne z notarsko izjavo. Napraviti mora novo oporoko, ki bi se glasila lahko takole: Dne 30. septembra 1929. sem napravil oporoko, v kateri sem imenoval svojo hčerko Ivanko za svojo dedinjo. Dne 30. junija 1930. sem to oporoko preklical pri g. notarju Fabrisu in pred štirimi pričami (sledijo lahko imena prič). Sedaj pa ponovno želim, da je hči Ivanka moja dedinja. To je moja poslednja volja. Sv. Lucija, dne 17. sept. 1930. Humar Franc, Sv. Lucija št. 100.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 646: Rad bi postal zrakoplovec. Kam naj se obrnem? — Odgovor: Napravite prošnjo na naborno komisijo pri okrožnem vojaškem uradu (Distretto militare); za pojasnila vprašajte na domači občini.

Vprašanje št. 647: Rad bi napravil gnojniščno jamo, a na tistem mestu (drugega tudi nimam) je sama skala. Ali jo lahko razstrelim brez dovoljenja? Kje naj iščem dovoljenje in ali stane razstreljevanje mnogo? — Odgovor: Za razstreljevanje skal morate imeti dovoljenje od krajevne orožniške postaje (karabinerjev). Kilogram smodnika stane 12 lir, meter vžigalne vrvice pa 50 stotink.

Vprašanje št. 648: Nimam ne doma ne staršev, pač pa 15 mesecev starega nezakonskega otroka. Otrok ima 2500 lir. Kam bi lahko odala otroka, seveda z denarjem? — Odgovor: Vaša materinska dolžnost zahteva, da ga držite pri sebi in lepo vzgajate. Ko pa bo imel otrok 6 do 8 let, lahko napravite prošnjo, da ga sprejmejo v sirotišče.

Vprašanje št. 649: Pišete, da se bodo morali nekateri letniki zglasiti na občini radi vojaškega pregleda. Kaj naj napravimo izseljenci, ki se ne bomo mogli zglasiti in nečemo veljati za dezertarje? — Odgovor: Ali ve vaš domači občinski urad, kje ste? Ali ve bližnji italijanski konzulat za Vaše sedanje

ZDRAVNICA
dr. VILMA DOMINCO,
bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo
in ženske bolezni v Florenci
sprejema od 10. - 12. in 15. - 18. ure
GORICA,
ulica Corso Vittorio Emanuele III. številka 59.
Posebnost: zdravljenje z ultravijoletnimi žarki.

ZDRAVNIK
dr. G. GREGORIG
za notranje bolezni
sprejema vsak dan
od 10. - 12. in od 3. - 4. ure
v GORICI, Viale XXIV. Magg. (prej via
Tre Re) št. 9. v pritličju.

V TRSTU, NOVA TRGOVINA ČEVLJEV
(25) „CONCORRENZA CALZATURE,“ (25)
(TEKMA ČEVLJEV),

Nekaj primerov našega

PRVENSTVA V ZNIŽANJU:

moški čevlji, zelo močni, šivani iz črne telečje kože lir 39.— par,
moški čevlji, nizki, zelo močni, šivani, iz rumene telečje kože lir 49.— par,
moški čevlji, težki, z lesenimi žeblički, iz črne kravje kože lir 44.— par,
ženski čevlji, črni, zelo močni, šivani, z usnjato peto lir 32.— par,
ženski čevlji, iz rumene telečje kože in svetlega ševro, z usnjato peto lir 45.— par,
ženski čevlji v najmodernejših barvah in veliki izberi, z usnjatimi in lesenimi petami po
lir 29.—, 33.—, 35.— par.

Razven tega imamo v zalogi veliko izbero čevljev za otroke po cenah, ki pobližajo vsako konkurenco.

Tvrška Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32.

✓ priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrat in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

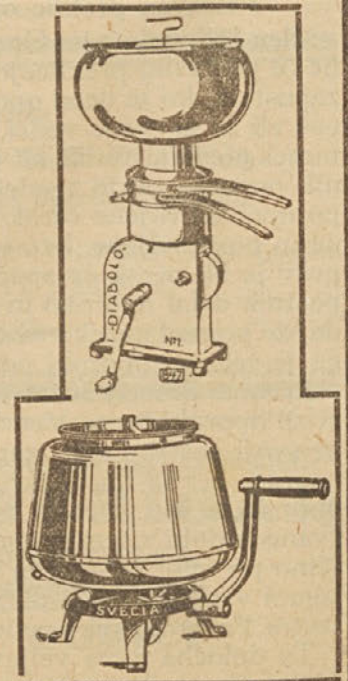
Ne kupna cena, marveč vzdrževalni stroški in trajnost naredo posnemalnik cenenege ali dragega. Dolgo trajajo brez popravil samo pristni posnemalniki in pinje „**DIABOLO**“.

KMETJE!

Ne izbirajte, kar je poceni, marveč, kar je dobro!!!

Za pojasnila se obrnite na

Vittorio Jonsón — GORICA,
Via Contavalle 4-II. (Casella 25).

NAJTRDNEJŠE POHIŠTVO
IN ZAJAMČENO
PO NAJNIŽJIH CENAH

dobite v tovarni

G. BIECHER

TRST — Via dell'Istria 27.

Najbolj moderne sobe, kuhinje in jedilnice. Razpošiljamo po deželi.

Veliki popusti!

Lahek motor, 175 cm³. znamke M. M.

ki lahko vozi brez dovoljenja in brez tablice, za šport in velike ture, se proda na obroke. Porabi zelo malo bencina. — Vprašajte za cenik. — Edini zastopnik je U. Barbolini. — Delavnica je v Trstu, Viale Regina Elena, št. 27.

bivališče? Uredite to, potem se ni treba bati.

Vprašanje št. 650: Gnoj držim na navadnem kupu za sosedovim hlevom. Tam bi sedaj rad napravil moderno gnojiščno jamo, sosed pa pravi, da mi bo to zabranil, četudi s tožbo. Ali more to? — **Odgovor:** Če je dotični prostor Vaš, Vam more sosed zabraniti napravo gnojiščne jame samo v slučaju, da razdalja med jamo in bližnjim človeškim bivališčem ne odgovarja občinskemu zdravstvenemu pravilniku, potrjenemu od prefekture.

Vprašanje št. 651: Ali je dovoljeno voziti se po cestah s kolesi, ki imajo dirkaško krmilo? — **Odgovor:** Da, a za sedaj le do konca tega kočega leta.

Vprašanje št. 652: Urejujejo se državne ceste. Nekaj sveta so mi odvzeli, nekaj pa pokvarili. Kdo mora plačati odškodnino, država ali podjetniki? — **Odgovor:** To zavisi od pogodbe med državo in podjetnikom. Navadno plačajo odškodnino podjetniki.

Vprašanje št. 653: Soprog mi je umrl. Ali sem dolžna vzdrževati njegovo sestro — mojo svakinjo — in za njo plačati tudi bolnišnico? — **Odgovor:** Svakinje niste dolžni vzdrževati, če ta nima te pravice na podlagi kake pogodbe ali oporoke, ki je vezala Vašega pokojnega moža. Drugače morajo Vašo svakinjo vzdrževati bližnji sorodniki, predvsem otroci, potem starši, končno bratje in sestre.

Vprašanje št. 654: Moj oče je koncem vojne umrl brez oporoke, katero so napravili pozneje sosedje, seveda brez očeta. Meni in še eni sestri je bil odmerjen prav majhen delež. Ali lahko še kaj zahtevava? — **Odgovor:** Taka oporoka je neveljavna in zato nastopi zakonito dedovanje in vsi otroci dobijo enak del premoženja.

Vprašanje št. 655: S čim se odpravi prasičja srbečica? — **Odgovor:** Srbečica je navadno posledica pičlega snaženja. Ker ima srbečica lahko različne razloge in je lahko tudi nalezljiva, zato ne moremo dati nobenega navodila, temveč morate vprašati živinozdravnika. Prej pa si oglejte prasiče, ker imajo mogoče le uši.

Vprašanje št. 656: Poročil sem se na dom z očetovim dovoljenjem, sedaj me pa izganja iz hiše. Poročnega pisma nismo naredili. Ali imam pravico, kaj zahtevati od hiše? — **Odgovor:** Kar dela oče z Vami, ni lepo. Do njegove smrti pa nimate nobenih pravic do njegovega premoženja. Zato Vam svetujemo, da se spravite z očetom.

Vprašanje št. 657: Moj desetletni sin si je na paši pokvaril oko in bil 14 dni v bolnišnici. Sedaj zahteva bolnica od mene plačilo, a kje naj vzamem denar, ko sem zadolžen. Ali mi ne pripada zavarovalnina za kmečke nezgode? — **Odgovor:** Pravico do zavarovalnine proti nezgodam pri kmečkem delu Vaš sin nima, kajti kmečko zavarovanje je obvezno le za osebe od 15. do 65. leta.

Vprašanje št. 658: Slišal sem, da v Nemčiji prodajajo nek »Puhmann« — čaj, ki je zelo dober za pljučne bolezni in naduhe. Ali se lahko naroči in koliko stane poštnina za en kg. — **Odgovor:** Vi ste slišali, mi pa ne, zato Vam ne moremo dati točnejših pojasnil. Naroči se lahko, poštnina za 1 kg pa bi stala približno 5 lir.

Vprašanje št. 659: Sin se je vozil s kolesom in se ponesrečil. Imam priče. Ali ima kot kmetovalčev sin pravico na zavarovalnino cziroma podporo od zavarovalnice proti kmečkim nezgodam? — **Odgovor:** Tu ne gre za nezgode pri kmečkem delu, zato nimate pravice do zavarovalnine.

Milo

najboljše milo za pranje.

**Zagotovljeno pristno
98.26 % brez sode.**

**Lir 10.000 jamstva
za pristnost.**

Tovarna Pollitzer - Trst.

KABINET ROENTGEN

Primarij

dr. DE FIORI AUG.

**GORICA, Corso Vitt. Eman. III. št. 14-II
od 9. — 12. in od 2. — 4.**

IZREDNA PRIJLIKA

ZA PREPRODAJALCE.

**VELIKA ZALOGA —
KRAMARIJE in DROBNARIJE
PO TOVARNIŠKIH CENAH.**

Obrnite se na

**TRGOVINO MANUFAKTURE
v TRSTU, Piazza Ponterosso 5.**

**Zobozdravniški
ambulatorij**

TRST - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčkom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9.—13. in od 15.—19. Ob nedeljah od 10.—12.

TOLMIN

**Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,**
izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)
sprejema

**v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),
v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).**

Ortoped N. BECCHI — TURIN,
via Ormea št. 32.,

IZVEDENEC ZA ZDRAVLJENJE

K I L E

BREZ OPERACIJE.

O velikem uspehu nam pišejo sledeči novi ozdravljeni: Bogatelj Ivan, Lokavec pri Ajdovščini št. 132, Fabjan Katerina, Borut št. 53 (Istra), Fink Alojzij, Schnalstal netke),

(Bocen), Massaruto Ivan, Portogruaro (Benečija). Opozarjamo, da bodo ortoped N. Becchi in njegovi pomočniki prišli v naslednje kraje:

v GORICO: v nedeljo 5. in ponedeljek 6. oktobra v hotel »Angelo d'Oro«,

v Čedad: 7. oktobra v hotel »Trieste«, **v Kormin:** 8. oktobra v hotel »Leon Bianco«,

v Tolmin: 9. okt. v hotel »Modrijan«, **v Idrijo:** 10. oktobra v hotel »Didič«, **v TRST:** vsako nedeljo in v soboto 11. oktobra na Corso Vitt. Eman. III. št. 41, I. nadstropje,

v PULJ: 18. okt. v hotel »Miramare«, **v Zader:** 19. oktobra v hotel »Bristol«, na Mali Lošinj: 20. in 21. oktobra v hotel »Italia«,

na Osor: 22. okt. v hotel »Obsirto«, na Cres: 23. oktobra v hotel »Adria«, **v Moščenice:** 24. oktobra v hotel »Armanda«,

na REKO: v soboto 25. in nedeljo 26. oktobra v hotel »Rojal«, **v Labinj:** 27. oktobra v hotel »Monte Maggiore«,

v Pazin: 28. oktobra v hotel »Roma«.

N. B. Ortoped N. Becchi pride na željo tudi na dom.

KROJAČNICA

naslednikov Pelegrina Levi-ja

TRST — Corso Vitt. Eman. 31

Bogata izbira domačega in inozemskega blaga za moške in ženske. Velikanska zaloga nepremočljivih plaščev znamke

„PIRELLI“

Valuta — tuji denar.

Dne 17. sept. si dal ali dobil za:

1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.80 lir
100 dinarjev	33.85 lir
100 šilingov (avstr.)	2619.67 lir
100 čeških kron	56.67 lir
100 nemških mark	454.65 lir
100 švic. frankov	370.50 lir
100 franc. frankov	75.— lir
100 belga	266.50 lir
Beneške obveznice	76.30 lir
»Consolidato«	81.10 lir

Loterijske številke

dne 13. septembra 1930.

Bari	29	77	7	8	49
Florenca	1	85	32	17	45
Milan	64	42	67	23	12
Neapolj	64	30	23	8	32
Palermo	50	66	69	65	75
Rim	48	69	60	73	35
Turin	52	33	73	8	4
Benetke	80	19	2	41	27

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 21. sept.: Tolmin, Koper, Žminj, Buje.

Ponedeljek, 22. sept.: Sežana, Senožeče.

Četrtek, 25. sept.: Gorica, Višnja.

Petek, 26. sept.: Divača.

Sobota, 27. sept. Vel. Brgut, Kaštelir, Fažana, Motovun.

TOLMIN.

Preizkušeni
zobni zdravnik
ROBERT BERKA
SPREJEMA
koč doslej
vsako redeljo pri
drju Serjunu v Tolminu,
ostale dni pa
v GORICI, Corso Verdi 36.

PREKLIC.

Podpisani Josip Čotar iz Škrbine 59 obžalujem in preklicujem vse neresnične, žaljive besede, ki sem jih razširjal v škodo gospe Marije Čotarjeve iz Škrbine 58. Smatram omenjeno gospo za pošteno ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja.

Škrbina, 11. septembra 1930.

Josip Čotar.

„Al buon mercato“

TRST — VIA ARCATI 16 — TRST.

Veliko skladišče moških in deških oblek, na novo založeno z največjo izbero: površnikov in sukenj v vseh modernih barvah. Štaterske jope z navadnim in kožuhovinastim ovratnikom. Vedno nova izbira temnih, svetlih, pisanih flanelastih modernih hlač in posameznih črnih, plavih in pisanih jopičev. Velika zaloga delavskih oblek, hlač in jopičev. Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Odgovorni urednik dr. Engelbert Besednjak

Tiskarna Katoliška tiskarna v Gorici,

Riva Pisani 10. št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbo ali odgovore v zaprtim ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

Veliko posestvo s hišami in okrog 100 njiv zemlje v bližini Gorice se skupno ali posamezno proda. Naslov je pri upravi.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Župna uprava v Sv. Križu pri Trstu, išče organista. Istočasno je lahko tudi cerkovnik.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Neveste pozor! 2 omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, umivalnik z ogledalom in namorjem, vse iz trdega lesa, 2 žimnici iz 30 kg volne, 2 vzmeti, vse za lir 1890. Tapetnik, zaloga pohištva Jelerčič, Torrenova di Bisterza. Naročila se sprejmejo tudi pri družnici v Postojni, zraven cerkve.

Ivan Kacin, tovarna orgel, Gorica, Piazza Tommaseo 29. Najstarejša in najbolj zanesljiva trdka, kjer dobite harmonije že za 700.— lir, prvovrstne pianine za 3500.— lir, ventilatorje za orgle za 2500.— lir. — Zahtevajte cenik!

Radi sporazuma s hišnim gospodarjem ostanem na prejšnjem mestu ter obenem naznanjam cenj. odjemalcem, da mi je došla velika izbira najmodernejših predmetov za vsakovrstna darila. — Se priporočam tudi za nadalje. — Jakob Šuligoj, Gorica, via Carducci 19.

Gnjati (pršute) s slanino kupi v vsaki množini po najvišji dnevni ceni L. Komel, Gorica, trg sv. Antona 5.

Dva dijaka in enega gospoda sprejemem na stanovanje in hrano. Gorica, via Formica 3/I.

Proti zastaranemu revmatizmu, trganju po udih, bolečinam v križu in plečah služi preizkušeno mazilo: »Menthosalyt«. Velika steklenica stane 8 lir. Cibejeva lekarna v Trstu, Piazza S. Francesco (blizu nove sodnijske palače).

Motor na bencin 16 HP, ki se da preurediti z majhnimi stroški v motor na nafto, se ugodno proda. »Pekatele«, Villa del Nevoso.

Dva dijaka dobita hrano in stanovanje ter pomoč v italijanskem, nemškem in latinskem jeziku v hiši z vrtom, blizu morja. Naslov pri Pubblicità Cehovin — Trieste.

Trgovski pomočnik s 5 letno izvežbanostjo, z znanjem obeh jezikov, vojašine prost, želi vstopiti v kako trgovino proti majhnemu plačilu. Naslov je pri upravi.

Podpisani naznanjam, da sem prevzel za stopstvo katoliške zavarovalnice »Cattolica«, ki je najkulantnejša in najcenejša zavarovalnica, proti življenju in požaru. — Josip Biščak, Smihelj pri St. Petru na Krasu.

Učenca za trgovino železnine, močnega, z dobrim spričevalom ali mladega trgovskega pomočnika sprejemem. M. Križe — Postojna.

Pisalni stroj in pohištvo kupim. Brezigar, Gorica, via Garibaldi 6.

Knjigovodja za nekaj ur dnevno, gre tudi na deželo. Ponudbe na tržaško podupravo.

Ciklamni! Dospeli so mi gomolji perzijskih ciklamnov. — Just Ušaj, Gorica.

Zemljišča in gozdne parcele prodam iz proste roke. Michieli, Razdrto pri Postojni.

Avto 3 ton »Saurer« in drugega »Fiat« Wien v najboljšem stanju prodam. M. Križe — Postojna.

Uboga oseba je izgubila, na poti iz Gorice do Kobarida, črn, svilen šal in zlat prstan. Pošten najditelj je naprošen, da prinese najdeno na upravo »Nov. lista« proti nagradi.

Trgovski pomočnik išče službe v mestu ali na deželi. Naslov je pri upravi.

Žiberna Pavel, Sežana št. 211, naznanja cenj. odjemalcem, da je odprl prodajalno čevljev in usnja. Cene zmerne.

Sprejemem dijake na hrano in stanovanje. Gorica, via Orzoni 11.

Sprejemem takoj dečka, ki ima veselje do pekarske obrti. J. Zadnik, Torrenova di Villa del Nevoso (Carnaro).

Iščem mesarskega učenca, sina poštenih staršev, starega 14 do 18 let. Prednost imajo pridni in močni. Josip Milostnik, mesnica, Bisterza — Villa del Nevoso, 67.

53 let star vdovec, posestnik in obrtnik, se želi seznaniti z dekletom ali vdovo od 40 do 50 let staro s primerno doto. Pošljite ponudbo na upravo pod geslom »50«.

43-leten gostilničar in posestnik, vdovec s tremi otroci, želi znanja z vdovo, če mogoče brez otrok ali s starejšo gospodično. Ponudbe na tržaško podupravo.

Učenko sprejme na stanovanje in hrano vdova s hčerjo. Naslov pove tržaška poduprava.

Učenca za trgovino jestvin z znanjem italijanskega jezika sprejme Viktor Hočevar, Postojna.

Posestva v Sloveniji, 3 do 150 oralov, gostilne, hiše, žage, grajščine prodaja Posredovalnica v Mariboru, Sodna ulica 30.

Proda se radi selitve lepa hiša s šestimi prostori, hlevom, kletjo, vrtom, pripravna za vsako trgovino. Luč in voda sta v hiši. Polh, St. Peter na Krasu 74.